

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Hallinto | Sisäministeriön julkaisuja 2021:17

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2021–2024

Sisäministeriön julkaisuja 2021:17

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2021–2024

Sisäministeriö Helsinki 2021

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Sisäministeriö

© 2021 tekijät ja sisäministeriö

ISBN pdf: 978-952-324-318-7

ISSN pdf: 2490-077X

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2021

Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2021–2024

Sisäministeriön julkaisu 2021:17		Teema	Hallinto
Julkaisija	Sisäministeriö		
Tekijä/t	Sisäministeriö	Sivumäärä	97
Kieli	suomi		
Tiivistelmä	<p>Sisäministeriön lainsäädäntösuunnitelma 2021–2024 sisältää tietoja ministeriössä käynnissä olevista ja vuosina 2021–2024 käynnistyvistä lainsäädäntöhankkeista. Lainsäädäntösuunnitelmaan sisältyy myös tietoja ministeriön toimialan EU-säädöshankkeista, kansainvälisiä sopimuksia koskevista hankkeista, sisäministeriön kannalta erityisen merkittävistä muiden ministeriöiden säädöshankkeista sekä eduskunnalle annettavista selonteista ja selvityksistä.</p> <p>Lisätietoja lainsäädäntöhankkeista on sisäministeriön internet-sivuilla (www.intermin.fi) ja valtioneuvoston internet-sivuilla (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>		
Asiasanat	lainvalmistelu, lainsäädäntöhanke, hallinto		
ISBN PDF	978-952-324-318-7	ISSN PDF	2490-077X
Hankenumero	VN/11782/2021		
Julkaisun osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-318-7		

Inrikesministeriets lagstiftningsplan 2021–2024

Inrikesministeriets publikationer 2021:17		Tema	Förvaltning
Utgivare	Inrikesministeriet		
Författare	Inrikesministeriet		
Språk	finska	Sidantal	97
Referat	<p>Inrikesministeriets lagstiftningsplan 2021–2024 innehåller uppgifter om de lagstiftningsprojekt som pågår och som inleds vid ministeriet 2021–2024. Lagstiftningsplanen innehåller också information om EU-rättsaktsprojekt och inter-nationella fördrag inom ministeriets ansvarsområde, om sådana lagstiftningsprojekt vid andra ministerier som är särskilt betydande med tanke på inrikesministeriet samt om redogörelser och utredningar till riksdagen.</p> <p>Mer information om lagstiftningsprojekten finns på inrikesministeriets webbplats (www.intermin.fi) och på statsrådets webbplats (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).</p>		
Nyckelord	lagberedning, lagstiftningsprojekt, förvaltning		
ISBN PDF	978-952-324-318-7	ISSN PDF	2490-077X
Projektnummer	VN/11782/2021		
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-318-7		

Legislative plan of the Ministry of the Interior 2021–2024

Publications of the Ministry of the Interior 2021:17	Subject	Administration
Publisher	Ministry of the Interior	

Authors	Ministry of the Interior	Pages	97
Language	Finnish		

Abstract

The legislative plan of the Ministry of the Interior for 2021–2024 provides information on the ongoing legislative projects and those to be launched between 2021 and 2024 at the Ministry. The legislative plan also includes information on the EU legislative projects and projects concerning international treaties within the Ministry's mandate, other ministries' legislative projects of particular importance to the Ministry of the Interior, and information on reports to be submitted to Parliament.

Further information about the legislative projects is available at the Ministry's website (www.intermin.fi) and the Government website (www.valtioneuvosto.fi/hankkeet).

Keywords	law drafting, legislative project, administration
-----------------	---

ISBN PDF	978-952-324-318-7	ISSN PDF	2490-077X
Project number	VN/11782/2021		

URN address	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-324-318-7
--------------------	---

Sisältö

1 Poliisiosasto	10
1.1 Käynnissä olevat hankkeet	10
1.1.1 Kansalliset hankkeet	10
Arpajaislain uudistamista koskeva hanke	10
Lainsäädäntöhanke puolustusvoimien poliisille antamaa virka-apua koskevien säännösten tarkistamiseksi	11
Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen	13
Lainsäädäntöhanke päästökompensaatiotoiminnan ja rahankeräyslain suhteen arvioimiseksi ja rahankeräyslain muuttamiseksi	14
EU:n ID-asetuksen aiheuttamat muutokset henkilökorttilakiin	15
Tilitapahtumien lisääminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään	16
Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta	17
Sisäministeriön asetus liikkumis- ja oleskelurajoituksista	17
Sisäministeriön asetus pysäköintivirhemaksusta	19
1.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet	20
Asetukset Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käytöstä	20
Lainsäädäntöhanke kehityksen vahvistamisesta EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle	22
Lainsäädäntöhanke rahoitustietodirektiivin täytäntöönpanemiseksi	24
Valtioneuvoston asetukset tehostetusta ja yksinkertaistetusta tuntemismenettelystä	25
Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (KOM(2018/640 lopullinen)	26
Komission asetusehdotukset Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (Europol) ((EU) 2016/794) annetun asetuksen muuttamiseksi ja Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä annetun asetuksen (EU) 2018/1862 muuttamiseksi	27
1.1.3 Kansainväliset sopimukset	29
Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta käsittelevä yleissopimus	29
Valtiosopimus Suomen ja Ruotsin välillä poliisiyhteistyön tehostamisesta raja-alueilla	29
1.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet	30
1.2.1 Kansalliset hankkeet	30
Poliisilain muuttaminen	30
Poliisimpiesten eroamisikäsäntely	30
Todistajansuojeluohjelmasta annetun lain muuttaminen	31
Sisäministeriön asetus poliisin virkapuvusta	32
1.3 Vuosina 2022–2024 käynnistyvät hankkeet	33
1.3.1 Kansalliset hankkeet	33
Radiolaitteet ja niiden häirintä, arviomuistio	33
Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten kumoaminen, arviomuistio	34
Poliisilain muutokset	35
Poliisin hallintolainsäädännön uudistaminen	35

Viihdelaitelain muutokset	36
Passilain muutokset	37
Esiselvityshanke poliisiin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain ajantasaistamiseksi	37
2 Maahanmuutto-osasto	39
2.1 Käynnissä olevat hankkeet	39
2.1.1 Kansalliset hankkeet	39
Laajamittaiseen maahantuloon varautuminen	39
Kansalaisuuslain ja valtioneuvoston kansalaisuudesta annetun asetuksen muuttaminen	40
Hanke kansainvälistä suojelua saavien perheen yhdistämisen edistämiseksi	41
2.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet	42
Komission ehdotukset menettelydirektiivin muuttamisesta asetukseksi	42
Komission ehdotus määritelmädirektiivin muuttamisesta asetukseksi ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi	43
Komission ehdotus asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta	45
Komission ehdotus turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevaksi asetukseksi	46
Komission ehdotus asetukseksi toiminnasta muuttoliikkeeseen ja turvapaikanhakuun liittyvissä kriisi- ja force majeure -tilanteissa uudeksi kriisimekanismia koskevaksi asetukseksi	47
Komission ehdotus asetukseksi uudelleensijoittamisesta	48
Komission ehdotukset Eurodac-järjestelmän uudistamiseksi	49
Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista	51
Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi	52
2.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet	54
2.2.1 Kansalliset hankkeet	54
Esiselvitys ulkomaalaislain kokonaisuudistuksesta	54
Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuodelle 2022	54
3 Pelastusosasto	56
3.1 Käynnissä olevat hankkeet	56
3.1.1 Kansalliset hankkeet	56
Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen	56
Pelastustoimen järjestämislaki	57
Pelastuslain tekniset muutokset	58
Hallituksen esitys pelastuslain 105 ja 109 §:n muuttamisesta (viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset)	59
Pelastuslain muuttamistarpeiden esiselvityshanke	60

	Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistaminen esiselvityksen pohjalta.....	61
	Pelastuslain 40 §:n ja 48 §:n, ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen sekä tiedottamisesta säteilyvaaratilanteesta annetun sisäasiainministeriön asetuksen muuttaminen	62
	Palosuojelurahaston työjärjestyksestä annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	63
3.2	Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet.....	63
3.2.1	Kansalliset hankkeet.....	63
	Pelastuslain uudistaminen esiselvityksen pohjalta	63
	Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista.....	64
	Sisäministeriön asetus Hätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista	65
3.3	Vuosina 2022–2024 käynnistyvät hankkeet	66
3.3.1	Kansalliset hankkeet.....	66
	Pelastustoimen koulutusuudistuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset.....	66
	Valtioneuvoston asetus yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa	67
	Sisäministeriön asetus pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamisesta.....	68
4	Rajavartio-osasto.....	69
4.1	Käynnissä olevat hankkeet.....	69
4.1.1	Kansalliset hankkeet.....	69
	Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi	69
4.1.2	Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet	70
	Älykkäät rajat -hanke.....	70
	Kolmansien maiden kansalaisten seulonta.....	72
	Sisärajavalvonnan toteuttamista koskeva Schengenin rajasäännöstenmuutosehdotus	75
4.2	Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet.....	76
4.2.1	Kansalliset hankkeet.....	76
	Covid-19-pandemian aikana havaitut lainsäädännön muutostarpeet.....	76
	Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen	77
	Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	78
	Rajavartiolaitoksen antaman koulutuksen kustannusten korvaamista koskeva sisäministeriön asetus	78
4.2.2	Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet	79
	Schengenin rajasäännösten muutosehdotus.....	79
4.3	Vuosina 2022–2024 käynnistyvät hankkeet	80
4.3.1	Kansalliset hankkeet.....	80
	Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen	80
	Rajavartiolaitoksen tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen	80

5	Kansallisen turvallisuuden yksikkö	81
5.1	Käynnissä olevat hankkeet.....	81
5.1.1	Kansalliset hankkeet.....	81
	Hallituksen esitys laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta	81
5.1.2	Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet	82
	Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä (COM (2020) 829 final)	82
5.2	Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet.....	83
	Sisäministeriön asetus suojelupoliisin maksullisista suoritteista vuodelle 2022.....	83
6	Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö	84
6.1	Käynnissä olevat hankkeet.....	84
6.1.1	Kansalliset hankkeet.....	84
	Nimitettävien asiantuntijoiden rekrytointia koskevan sääntelyn tarkistaminen.....	84
6.1.2	Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet	85
	Euroopan unionin sisäasioiden rahastoja koskeva lainsäädäntöhanke ohjelmakaudelle 2021-2027	85
7	Muiden ministeriöiden säädöshankkeita, jotka sisäministeriön kannalta erityisen merkittäviä	89
	Ihmiskauppahanke	89
	Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen	90
	Opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen tulo ja jäämisen sujuvoittaminen.....	90
	Kausityöntekijöiden asemaa koskeva hanke	91
	Työn perusteella haettavien oleskelulupien uudistaminen	91
	Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus	91
	Merenkulun ympäristönsuojelulain muuttaminen	92
	Alueiden kehittämistä ja rakennerahastoja koskevan lainsäädännön uudistaminen.....	92
	Hanke digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi – sähköisen henkilökortin käyttöönotto.	93
	Julkisuuslain ajantasaistaminen	94
8	Eduskunnalle annettavat selonteot ja selvitykset	95
	Poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi	95
	Kirjallinen selvitys nuohoussääntelyn muuttumiseen liittyen.....	96
	Kokonaisvaltainen seikkaperäinen selonteko tiedustelulainsäädännön toimivuudesta, tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta, kehittämistarpeista, valvonnasta ja oikeusturvan toteutumisesta sekä muista asiakokonaisuuteen liittyvistä relevanteista seikoista.....	96
	Sisäisen turvallisuuden selonteko	97

1 Poliisiosasto

1.1 Käynnissä olevat hankkeet

1.1.1 Kansalliset hankkeet

Arpajaislain uudistamista koskeva hanke

Tavoite: Hankkeessa valmistellaan arpajaislain ja siihen liittyvien lakien muutokset arpajaislain uudistamista koskeneessa hankkeessa (SM051:00/2019) valmisteltujen lainsäädännön kehittämistä koskevien muutosehdotusten ja niihin annettujen lausuntojen perusteella. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti tehostaa rahapelaamisesta aiheutuvien haittojen ehkäisyä ja vähentämistä sekä tukea Veikkaus Oy:n toimintaedellytyksiä yksinoikeusjärjestelmän vahvistamiseksi.

Aikataulu: Tavoitteena on, että hallituksen esitys annettaisiin eduskunnalle syysistunto-kauden 2021 alussa (vko 36) ja että eduskunta voisi käsitellä esityksen kiireellisenä siten, että säädösmuutokset saataisiin pääosin voimaan 1.1.2022.

Organisointi: Hanke valmistellaan virkatyönä sisäministeriössä. Lainsäädännön kehittämistä koskevat muutosehdotukset valmisteltiin sisäministeriön asettamassa työryhmässä. Työryhmään kuuluivat edustajat valtioneuvoston kansliasta, opetus- ja kulttuuriministeriöstä, maa- ja metsätalousministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä, työ- ja elinkeinoministeriöstä, Poliisihallituksesta sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselta. Työryhmän pysyvinä asiantuntijoina toimivat edustajat sosiaali- ja terveysministeriöstä, oikeusministeriöstä ja Veikkaus Oy:stä. Hankkeella oli lisäksi ohjausryhmä, jonka puheenjohtajana toimi sisäministeriön kansliapäällikkö. Hankkeella on ministeriseurantaryhmä, jolle raportoidaan kokonaisuuden etenemisestä. Sisäministeriön yhteydessä toimiva rahapeliasioiden neuvottelukunta seuraa hankkeen etenemistä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeessa kuullaan tarvittaessa asiantuntijoita. Hankkeessa SM051:00/2019 kuultiin laaja-alaisesti eri ministeriöiden, viranomaisten, järjestöjen ja yritysten asiantuntijoita sekä Ahvenanmaan maakunnan hallituksen ja Ålands Penningautomatföreningin (PAF) edustajia. Hankkeen yhteydessä järjestettiin myös keskustelu- ja kuulemistilaisuus, johon osallistui useita kymmeniä eri sidosryhmien edustajia. Hankkeessa valmisteltu ehdotus hallituksen esitykseksi oli lausuntokierroksella 7.1.–5.2.2021.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia on arvioitu edeltäneen hankkeen aikana laaja-alaisesti eri asiantuntijoita osallistaen. Arviointia

täydennetään saadun lausuntopalautteen perusteella. Lainsäädännön arviointineuvosto on ilmoittanut ottavansa esityksen arvioitavakseen.

Suhde hallitusohjelmaan: Kyllä. Hallitusohjelman mukaan rahapelihaittojen hillitsemiseksi rahapelipolitiikalla turvataan Veikkaus Oy:n kanavointikykyinen yksinoikeus ja Veikkaus Oy:n toimintaedellytykset nopeasti muuttuneessa toimintaympäristössä. Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että rahapelihaittoja torjutaan tehokkaasti ja että rahapelipelaamista ohjataan lailliseen, vastuulliseen ja valvottuun pelitarjontaan. Hallitusohjelman mukaan rahapelipolitiikan tavoitteiden varmistamiseksi hallitus toteuttaa hallituskauden alussa arpajaislain uudistuksen toisen vaiheen. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että arpajaislain vastaiseen markkinointiin puututaan tehokkaasti ja että selvitetään keinoja rajoittaa pelaamista yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden sivustoille.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Esityksen voidaan arvioida vaikuttavan rahapelitoiminnan tuottoihin. Esitys liittyy valtion vuoden 2022 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, p. 0295 488 573, Neuvotteleva virkamies Elina Rydman, p. 0295 488 586, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

[Lainsäädäntöhanke puolustusvoimien poliisille antamaa virka-apua koskevien säännösten tarkistamiseksi](#)

SM004:00/2018; SMDno-2018-365

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on ajantasaistaa ja selkeyttää sääntelyä, joka koskee Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen virka-apun antamista poliisille. Tavoitteena on, että virka-apusäännöksillä voidaan osaltaan vastata paremmin turvallisuusympäristön muuttuneisiin vaatimuksiin.

Aikataulu: Hankkeen työryhmän toimikausi alkoi 19.3.2018 ja sitä on jatkettu 30.11.2020 saakka. Hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmän mietintö oli lausuntokierroksella 5.11.2020–8.1.2021. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle

viikolla 24 kevätistuntokaudella 2021. Lakien suunniteltu voimaantuloajankohta on vuoden 2021 alussa.

Organisointi: Hanketta valmisteltiin sisäministeriön asettamassa työryhmässä, jossa oli edustajat poliisiosastolta, rajavartiolaitoksen esikunnasta, puolustusministeriöstä, oikeusministeriöstä, valtioneuvoston kansliasta sekä alaisesta hallinnosta eli Poliisihallituksesta, suojelupoliisista ja pääesikunnasta. Lausuntokierroksen jälkeen hankkeen valmistelu on jatkunut sisäministeriössä virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Hanketta on valmisteltu keskeisistä sidosryhmistä koostuvassa työryhmässä ja kuultu muita hallinnon sisäisiä toimijoita sekä ulkopuolisia asiantuntijoita. Hankkeessa laaditusta työryhmän mietinnöstä on järjestetty lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Virka-apulainsäädännöllä on turvallisuusviranomaisten toimintaedellytyksiin kohdistuvia vaikutuksia. Ehdotettavaa lainsäädäntöä arvioidaan huolellisesti perus- ja ihmisoikeusnäkökulmasta sekä muutoinkin valtiosääntöoikeudellisesti. Vaikutusten arviointi toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa sekä ulkopuolisia asiantuntijoita hyödyntäen.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan Suomi haluaa pysyä maailman turvallisimpana maana. Turvallisen oikeusvaltion näkökulmasta hallituskauden keskeisiä haasteita ovat mm. muuttunut turvallisuustilanne ja uhkien monipuolistuminen sekä turvallisuusviranomaisten toimintakyky. Hallituksen tavoitteena on varmistaa turvallisuusviranomaisten toimintakyky. Hallitus huolehtii perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta sekä torjuu ihmisiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Erityistä huomiota kiinnitetään mm. uusiin turvallisuusuhkiin varautumiseen. Turvallisuusviranomaisten hallinnollista yhteistyötä kehitetään ja syvennetään.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1–3 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan).

Suhde talousarvioon: Hankkeella ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Rajavartio-osasto, kansallisen turvallisuuden yksikkö, puolustusministeriö.

Yhteyshenkilöt: erityisasiantuntija Heidi Aliranta, p. 0295 488 367, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muuttaminen

SM014:00/2015; SMDno-2015-488

Tavoite: Selvitetään poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain (841/2006) ja muiden siihen liittyvien lakien (muun muassa päihtyneiden käsittelystä annettu laki (461/1973) muutostarpeet. Tavoitteena on kokonaisuudistus, jossa poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelua koskeva lainsäädäntö selkeytetään ja ajantasaistetaan. Ehdotus laaditaan hallituksen esityksen muotoon.

Aikataulu: Työryhmän toimikausi alkoi 1.4.2015 ja sitä jatkettiin 31.12.2020 asti. Työryhmä on jatkanut työskentelyä määräajan jälkeen. Työryhmä laati esiselvityksen hallituksen esityksen muoroon ja päätti työnsä 1.4.2021. Sisäministeriö järjesti lausuntokierroksen luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 9.4.2021 aikana. Tarkoituksena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle aikaisintaan viikolla 43/2021.

Organisointi: Työryhmässä ovat sisäministeriön lisäksi edustettuina oikeusministeriö, Poliisihallitus, Helsingin poliisilaitos, Itä-Uudenmaan poliisilaitos sekä Lounais-Suomen poliisilaitos. Jatkovalmistelu organisoidaan ennen lausuntokierroksen päättymistä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen yhteydessä kuullaan sidosryhmiä ja asiantuntijoita sekä järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia on arvioitu kevätkaudella 2014 (SM012:00/2014). Arvioinnin toteutusta jatketaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hanke tukee osaltaan hallitusohjelman osiossa 3.3 mainittuja oikeusvaltion kehittämisen ja turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn tavoitteita. Keskeisiä tarkoituksia uudistuksessa on toimivaltuussääntelyn ja vapautensa menettäneiden oikeuksia ja velvollisuuksia koskevan sääntelyn selkeyttäminen ja ajantasaistaminen sekä menettelyjen yhdenmukaistaminen. Uudistuksessa pyritään myös parempaan työturvallisuuteen ja tilojen toiminnalliseen tarkoituksenmukaisuuteen.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee osaltaan konsernistrategian tavoitteita 1–2 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Kyllä. Hankkeen yhteydessä selvitetään ehdotettavien muutosten kustannukset ja niiden vaikutukset valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Rajavartio-osasto, maahanmuutto-osasto.

Muuta: Hankkeeseen keskeisesti vaikuttavaa sääntelyä sisältyy muun muassa oikeusministeriön valmisteluvastuulla olevaan tutkintavankeuslakiin, johon liittyvät lainsäädäntöhankkeet huomioidaan kokonaisuudistuksen valmistelussa. Oikeusministeriö on 14.1.2020 käynnistänyt hankkeen tutkintavankien vankiloihin sijoittamista sekä vanginkuljetusta koskevan lainsäädännön uudistamiseksi (OM017:00/2020). Myös sote-uudistukseen liittyvät ratkaisut vaikuttavat merkittävästi poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelua koskevaan lainsäädäntöön.

Yhteyshenkilöt: erityisasiantuntija Jarkko Nieminen, p. 0295 488 599, säädösvalmisteluvastaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Lainsäädäntöhanke päästökompensaatiotoiminnan ja rahankeräyslain suhteen arvioimiseksi ja rahankeräyslain muuttamiseksi

SM014:00/2020; SMDno-2020-885

Tavoite: Hankkeen tavoitteena arvioida päästökompensaatiotoiminnan suhdetta rahankeräyslakiin ja valmistella tarvittavat lainsäädäntömuutosehdotukset rahankeräyslain selkeyttämiseksi siten, että vapaaehtoinen päästökompensointi olisi mahdollista. Hankkeen tehtävänä on laatia erillinen taustaselvitys, johon tulee sisällyttää kuvaus nykytilasta, nykytilan arviointi, ehdotukset rahankeräyslain muutoksiksi sekä arvio lainsäädäntömuutosten vaikutuksista. Lisäksi hankkeen tehtävänä on laatia ehdotus hallituksen esitykseksi taustaselvitystä hyödyntäen.

Organisointi: Hankkeen sisäministeriön ulkopuolisena asiantuntijana on toiminut oikeustieteen maisteri Sini Lahdenperä, joka on vastannut taustaselvityksen laatimisesta. Taustaselvitys on tehty sisäministeriön johdolla ja ohjauksessa. Taustaselvitystyötä on ohjannut sisäministeriön edustajista koostuva ohjausryhmä. Asiantuntija on raportoinut taustaselvityksen etenemisestä ohjausryhmälle.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on päättynyt 31.12.2020. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annettaisiin eduskunnalle syysistuntokauden 2021 alussa (vko 36).

Osallisuus ja viestintä: Taustaselvitys käynnistettiin sidosryhmä- ja asiantuntijahaastatteluilta, lisäksi järjestettiin 4 verkkotyöpajaa eri sidosryhmille ja asiantuntijoille. Ehdotus hallituksen esitykseksi on ollut lausuntokierroksella 6.11.–18.12.2020.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja selvitetään ja vaikutuksia arvioidaan hankkeen aikana. Vaikutusarvioinnissa on tarkoitus erityisesti ottaa huomioon, mitä vaikutuksia lainsäädäntömuutoksilla on kansalaisyhteiskunnan varainhankintaan ja rahan-keräyslain tavoitteeseen keräyksiin mahdollisesti liittyvien väärinkäytösten estämisestä.

Suhde hallitusohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Sanna Leinonen, p. 0295 488 458, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

EU:n ID-asetuksen aiheuttamat muutokset henkilökorttilakiin

Tavoite: EU:n ID-asetusta henkilökorttien ja oleskeluasiakirjojen turvallisuuden lisäämiseksi aletaan soveltaa 2.8.2021. Henkilökorteille tulee pakolliseksi samanlainen siru kuin on passeissa ja oleskeluluvisissa jo tällä hetkellä. Siru sisältäisi biometrisinä tunnisteina kasvokuvan ja sormenjäljet. Hankkeen tavoitteena olisi päivittää henkilökorttilaki vastaamaan EU:n ID-asetuksesta johtuvia muutostarpeita. Hankkeen tavoitteena on myös selvittää ja valmistella EU:n ID-asetuksen aiheuttamat mahdolliset muutokset ulkomaalaislakiin. Kansalliseen harkintavaltaan jäisi sormenjälkirekisteri. Hankkeessa arvioidaan myös muut lainsäädännön muutostarpeet.

Aikataulu: Hanke asetettiin 17.06.2020. Lausuntokierros oli 7.7.–19.8.2020. Hallituksen esitys laeiksi henkilökorttilain, passilain, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 15 ja 38 §:n sekä ulkomaalaislain 33 a ja 159 §:n muuttamisesta (HE 206/2020 vp) annettiin eduskunnalle 5.11.2020.

Organisointi: virkatyönä

Osallisuus ja viestintä: Hanke toteutetaan yhteistyössä ulkoministeriön ja Poliisihallituksen kanssa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Taloudelliset vaikutukset ovat seurausta osin EU:n ID -asetuksesta ja osin kansallisen lainsäädännön valmistelusta. Vaikutukset kohdistuvat poliisihallintoon, ulkoasiainhallintoon ja valtiovarainministeriön hallinnonalalla Digi ja väestötietovirastoon.

Taloudelliset vaikutukset, aiheutuu muun muassa sirun lisäämisestä henkilökorttiin ja mahdollisen sormenjälkirekisterin perustamisesta.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Kansallisista lähtökohdista säädettävien asioiden taustalla on pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman kohta 3. Turvallinen oikeusvaltio Suomi. Kohdassa on esitetty tavoitteena muun muassa, että turvallisuuden tunne vahvistuu ja turvallisuusviranomaisten toimintakyky varmistetaan. Tähän tavoitteeseen hallitusohjelmassa esitetään keinona esimerkiksi, että hallitus huolehtii perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta sekä torjuu ihmisiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Erityistä huomiota kiinnitetään ihmisten turvallisuuden paranemiseen, uusiin turvallisuushkiin varautumiseen ja turvallisuuden kokemuksen vahvistamiseen.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1 ja 2. (Turvallisuuden tunne on korkea ja ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa.)

Suhde talousarvioon: Ei ole.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Kyllä. Maahanmuutto-osasto.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen, p. 0295 488 297 ja suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Tilitapahtumien lisääminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään

Tavoite: Selvittää ja valmistella tilitapahtumatietojen lisääminen pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään. Tarve asian selvittämiseksi on todettu rahoitustietodirektiivin kansallista täytäntöönpanoa valmisteltaessa.

Aikataulu: Hanketyöryhmä asettaminen keväällä 2021. Tarkempi aikataulu määritellään hanketyöryhmän asettamisen yhteydessä.

Organisointi: Valmistelua varten on tarkoitus asettaa oma hanketyöryhmä, johon tavoitteena kutsua esityksen valmistelun osalta relevantiksi katsotut tahot.

Osallisuus ja viestintä: Relevanttien sidosryhmien huomioiminen jo esityksen valmisteluvaiheessa. Normaali lausuntokierrosmenettely.

Suhde talousarvioon: -

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan:

Valtionvarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611

Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta

SM026:00/2019, SMDno-2019-941

Tavoite: Poliisin suoritteiden maksullisuudesta säädetään sisäministeriön asetuksella, joka annetaan määräajaksi. Nykyinen poliisin suoritteiden maksullisuudesta annettu sisäministeriön asetus (1117/2020) on voimassa 1.1.2021–31.12.2021. Asetus pyritään antamaan kerran vuodessa siten, että se on voimassa seuraavan kalenterivuoden.

Aikataulu: Asetus annetaan ainakin toistaiseksi kalenterivuosittain siten, että asetus tulee voimaan 1.1. kunakin vuonna. Tarvittaessa asetukseen tehdään muutoksia vuoden aikana esimerkiksi lainmuutosten voimaantulon johdosta.

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä ja sitä käsitellään poliisiosaston johtamassa pysyvässä työryhmässä. Työryhmä koostuu sisäministeriön ja Poliisihallituksen edustajista.

Osallisuus ja viestintä: Poliisilaitoksille, poliisin valtakunnallisille yksiköille ja Poliisihallituksen yksiköille ja valtakunnallisille erillistoiminnoille lähetetään lausuntopyyntö asetuksen muutostarpeista. Tarvittaessa kuullaan valtiovarainministeriön tai muita asiantuntijoita. Asetus lähetetään lausunnolle valtiovarainministeriöön. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaalin käytännön mukaan.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Heidi Kankainen, p. 0295 488 335, suunnittelija Sari Mustila p. 0295 488 236.

Sisäministeriön asetus liikkumis- ja oleskelurajoituksista

SM031:00/2020 (SMDno-2020-1611) ja SMDno-2020-2367

Tavoite: Poliisilain (872/2011) 9 luvun 8 §:ssä säädetyn asetuksenantovaltuuden nojalla sisäasiainministeriön asetuksella voidaan rajoittaa erittäin tärkeän toiminnan tai

omaisuuden turvaamiseksi taikka ihmisten suojaamiseksi liikkumista tai oleskelua turvattavassa tai suojattavassa kohteessa tai sen ympäristössä kohteesta aiheutuvan tai siihen kohdistuvan vaaran vuoksi taikka kieltää turvallisuutta vaarantavien esineiden tai aineiden tuonti sinne.

Sisäministeriössä käytäntönä on, että aluetta hallinnoiva taho tekee sisäministeriölle perustellun esityksen liikkumisrajoitusasetuksen muuttamisesta (uuden alueen lisääminen, nykyisen alueen poistaminen, nykyisen alueen laajentaminen tai supistaminen). Esityksen jättämiselle ei ole määräaikaa, vaan esityksiä toimitetaan ministeriölle silloin kun tarve rajoitukselle ilmenee. Käytännön syistä asetuksen valmisteluprosessiin pyritään yleensä koamaan useampia ministeriölle tehtyjä esityksiä valmisteltavaksi yhdessä hankkeessa.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on ohjeistanut ICAO-koodilliset valvomattomat lentopaikat Suomessa ryhtymään toimenpiteisiin vaihtoehtoisten turvatoimien voimaansaatamiseksi Euroopan komission tekemän tarkastuksen ja siinä havaittujen puutteiden johdosta. Valvomattomat lentopaikat esittävät sisäministeriölle liikkumis- ja oleskelurajoituksista annetun sisäministeriön asetuksen (1104/2013) muuttamista siten, että liikkuminen ja oleskelu olisi jatkossa kiellettyä myös valvomattomilla lentopaikoilla (SMDno-2020-2367)

Aikataulu: Sisäministeriöön on vuonna 2020 saapunut myös esitykset liikkumis- ja oleskelurajoituksen asettamiseksi koskien Jyväskylän vankilan aluetta, Keravan vankilan aluetta, Silvolan tekoaltaan aluetta ja Kalajoen sataman aluetta (SM031:00/2020, SMDno-2020-1611), joita koskeva hanke on asetettu 29.9.2021. Loppuvuonna 2020 on saapunut esitykset koskien Kokkolan sataman aluetta sekä Tasavallan presidentin virka-asunnon aluetta. Hankkeen asettamispäätöstä on tarkistettu 20.1.2021 tehdyllä päätöksellä ja hankkeen toimikautta jatkettu 1.6.2021 asti.

Traficomien ohjeistuksen mukaisesti valvomattomat lentopaikat pyrkivät tekemään esitykset liikkumisrajoituksen määräämiseksi kevään 2020 aikana. Kun kaikki esitykset (yli 50) ovat saapuneet, käynnistetään hanke. Alkuvuonna 2021 esityksiä on saatu 28 kappaletta. Valvomattomia lentopaikkoja koskeva asetusmuutoshanke käynnistetään, kun kaikki esitykset (yli 50 kappaletta) ovat saapuneet. Valvomattomia lentopaikkoja koskevan asetusmuutoksen antoaikataulu riippuu siten toiminnanharjoittajien tekemien esitysten saapumisaikataulusta.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Lausuntopyynnöt lähetetään kunnille ja poliisille, joissa lentopaikat sijaitsevat sekä esityksen liitteenä olevasta kiinteistörekisteriotteesta ilmeneville muille intressitahoille. Uudesta asetuksesta tiedotetaan normaalin käytännön mukaan.

Suhde talousarvioon: Ei.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetukseen liitteeksi tulevien karttojen hankintakustannukset.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: käynnissä oleva hanke (SM031:00/2020) erityisasiantuntija Heidi Aliranta, p.0295 488 367, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen p. 0294 488 669. Valvomattomia lentopaikkoja koskevan tulevan hankkeen osalta yhteyshenkilö nimetään hanketta käynnistettäessä.

Sisäministeriön asetus pysäköintivirhemaksusta

SM003:00/2021; SMDno-2020-1382

Tavoite: Valmistellaan vuosittain pysäköintivirhemaksuasetus kuntien tekemien korotusesitysten pohjalta. Asetukseen tehdään myös kuntaliitoksista johtuvat tarpeelliset muutokset.

Aikataulu: Viimeisin sisäministeriön asetus (425/2020) on annettu 9.6.2020 ja se on tullut voimaan 1.7.2020 .

Organisointi: Asetus valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Kuntien esityksistä pyydetään tarvittaessa poliisilaitosten lausunnot. Asetuksesta tiedotetaan normaaliin tapaan.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Ei.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilöt: Tarkentuu myöhemmin. Säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen p. 0294 488 669.

1.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet

Asetukset Schengenin tietojärjestelmän (SIS) käytöstä

SM019:00/2019; SMDno-2019-1052

EU-säädös

Asetukset Schengenin tietojärjestelmän käytöstä tulivat voimaan 28.12.2018. Asetukset koskevat:

- Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamista, toimintaa ja käyttöä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä, (EU) 2018/1862
- Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamista, toimintaa ja käyttöä rajatarkastuksissa, (EU) 2018/1861
- Schengenin tietojärjestelmän käyttöä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi, (EU) 2018/1860

Asetusten tavoitteena on tehostaa terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjuntaa, varmistaa turvallisuuden korkea taso kaikkialla EU:ssa sekä edistää muuttoliikkeen hallintaa.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annettuun lakiin (616/2019), henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin (639/2019) sekä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin (650/2019) sisältyy Schengenin tietojärjestelmää koskevia säännöksiä, jotka on tarkistettava vastaamaan uusia asetuksia.

Asetuksista aiheutuu taloudellisia vaikutuksia poliisihallinnossa, maahanmuuttohallinnossa, Rajavartiolaitoksen toimialalla ja ulkoministeriön hallinnonalalla. Täytäntöönpano edellyttää tietojärjestelmämuutoksia, henkilöstön koulutusta ja henkilöresurssilisäyksiä. Kustannukset katetaan osittain EU-rahoituksella.

Kansallinen täytäntöönpano

Lainsäädäntöhanke Schengenin tietojärjestelmää (SIS) koskevien säännösten tarkistamiseksi sisäministeriön hallinnonalalla

(SM019:00/2019, SMDno-2019-1052)

Tavoite: Sisäministeriön hallinnonalan henkilötietolainsäädäntö saatetaan vastaamaan uusia Schengenin tietojärjestelmän käyttöä koskevia asetuksia valmistelemalla tarvittavat muutokset henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annettuun lakiin ja henkilötietojen

käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin. Asetuksista ei ole arvioitu aiheutuvan muita muutostarpeita sisäministeriön valmisteluvastuulla olevaan lainsäädäntöön. Hankkeessa valmistellaan myös henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin tarvittavat muutokset.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 1.10.2019–31.1.2022. Hallituksen esitys (HE 35/2021 vp) on annettu eduskunnalle 18.3.2021. Säädösmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti, kun asetusten mukainen SIS-järjestelmän toiminta aloitetaan komission päätöksellä.

Organisointi: Hankkeen perusvalmistelua varten perustettiin työryhmä, jossa olivat edustettuina Poliisihallitus, keskusrikospoliisi, sisäministeriön poliisiosasto, sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö, suojelupoliisi, Rajavartiolaitos ja Maahanmuuttovirasto. Jatkovalmistelu toteutetaan virkatyönä sisäministeriössä. Hankkeeseen on nimetty valmistelijat poliisiosastolta, rajavartio-osastolta ja maahanmuutto-osastolta.

Osallisuus ja viestintä: Työryhmä kuuli perusvalmisteluvaiheessa oikeusministeriötä ja muita ministeriöitä, joiden hallinnonaloilla on liittymäkohtia hankkeessa esitettäviin muutoksiin. Lisäksi työryhmä kuuli tietosuojavaltuutetun toimistoa sekä Suomen toimivaltaisista Schengen-viranomaisia. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestettiin kirjallinen lautakierros syksyllä 2020. Myös jatkovalmistelun aikana kuullaan keskeisiä sidosryhmiä. Hankkeen etenemisestä tiedotetaan tavanomaisten käytäntöjen mukaisesti.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Arviointi on toteutettu hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman osioon 3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi sisältyviin tavoitteisiin kuuluu muun muassa turvallisuusviranomaisten toimintakyvyn varmistaminen. Hallitusohjelman tavoitteiden mukaan hallitus kiinnittää erityistä huomiota henkilökohtaiseen koskemattomuuteen sekä henkeen ja terveyteen kohdistuvien rikosten, erityisesti lapsiin kohdistuvien rikosten sekä lähisuhdeväkivallan vähentämiseen. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien uhrien auttamiseksi matalan kynnyksen ilmoitusmahdollisuuksia parannetaan ja vahvistetaan viranomaiskäytäntöjä. Lisäksi EU-maiden sisäisen turvallisuuden toimijoiden ja kriisinhallintaoperaatioiden yhteistyötä tuetaan muun muassa hallitsemattoman muuttoliikkeen, terrorismin ja kansainvälisen rikollisuuden ehkäisemiseksi.

Schengenin tietojärjestelmään lisättävät ennaltaehkäisevät kuulutukset tukevat osaltaan hallitusohjelman tavoitteita ja parantavat viranomaisten keinoja esimerkiksi lapsiin kohdistuvien rikosten torjumiseen ja haavoittuvassa asemassa olevien uhrien auttamiseen.

Asetukset tehostavat jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa ja tukevat siten EU-maiden yhteistyötä hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1–3 (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan).

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö. Oikeusministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, ulkoministeriö.

Yhteyshenkilöt: erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, p. 0295 488 379, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

[Lainsäädäntöhanke kehyksen vahvistamisesta EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle](#)

EU-säädös

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/818, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta poliisiyhteistyötä ja oikeudellista yhteistyötä sekä turvapaikka- ja muuttoliikeasioita koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja asetusten (EU) 2018/1726, (EU) 2018/1862 ja (EU) 2019/816 muuttamisesta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset (EU) 2019/817, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta rajoja ja viisumipolitiikkaa koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 ja (EU) 2018/1861 sekä neuvoston päätösten 2004/512/EY ja 2008/633/YOS muuttamisesta

Asetusten tavoitteena on varmistaa EU-tason tietojärjestelmien loppukäyttäjien pääsy tietoihin, joita he tarvitsevat tehtäviensä hoitamisessa, mahdollistaa väärän henkilöllisyyden käyttämisen torjunta, helpottaa kolmannen maan kansalaisten henkilöllisyyden tarkistamista sekä nopeuttaa ja virtaviivaistaa lainvalvontaviranomaisten pääsyä muihin kuin ei-lainvalvontatarkoitusta varten perustettuihin järjestelmiin, jos pääsy on tarpeellinen vakavan rikollisuuden ja terrorismin ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja teoista

syyttämiseksi. Ehdotuksilla parannetaan Schengenin ulkorajojen hallintaa sekä unionin sisäistä turvallisuutta.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: EU-asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta.

Komission ehdotusten kokonaisvaikutus EU:n budjettiin vuosille 2019–2027 olisi 424,7 miljoonaa euroa.

Asetusten täytäntöönpano aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia poliisihallinnossa ja maahanmuuttohallinnossa sekä Rajavartiolaitoksen, Tullin, oikeusministeriön ja ulkoasiainministeriön toimialalla.

Asetuksista aiheutuvat määrärahatarpeet käsitellään osana julkisen talouden suunnitelman 2022–2025 valmistelua sekä osana vuoden 2021 lisätalousarvioiden ja vuoden 2022 talousarvion valmistelua.

EU-tietojärjestelmien kansallista toimeenpanoa ja kehittämistä tuettiin sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF) ohjelmakaudella 2014–2020. Komissio osoitti jäsenvaltioille lisärahoitusta EU-tietojärjestelmiin (EES, ETIAS, SIS III ja yleinen ICT-kehittäminen). Suomen osuus lisärahoituksesta oli yhteensä noin 13,3 miljoonaa euroa. EU-rahastoja hyödynnetään rahoituksessa mahdollisuuksien mukaan.

Yhteentoimivuus kuuluu myös ohjelmakaudella 2021–2027 EU:n sisäasioiden rahastojen soveltamisalaan. Sisäasioiden rahastoja uudella kaudella ovat rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusväline (osana yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastoa), sisäisen turvallisuuden rahasto sekä turvapaikka- ja maahanmuuttorahasto. Näistä yhteentoimivuus kuuluu sekä sisäisen turvallisuuden rahastoon että rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineeseen. Rahastojen kansallisia ohjelmia kaudelle 2021–2027 valmistellaan. Rahoituksen taso jäsenvaltioittain selvinnee alkuvuodesta 2021.

Liitykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto ja maahanmuutto-osasto. Muista ministeriöistä liittyy oikeusministeriön, valtiovarainministeriön (Tulli) ja ulkoministeriön toimialaan.

Yhteyshenkilöt: Poliisijohtaja Hannele Taavia, p. 029 548 8568, johtava asiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Kansallinen täytäntöönpano

Sisäministeriö on asettanut lainsäädäntöhankkeen valmistelemaan ehdotuksen kehyyksen vahvistamisesta EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle annettujen EU-asetusten edellyttämistä muutoksista kansalliseen lainsäädäntöön. Hanketta varten asetettiin työryhmä. Työryhmään osallistuvat sisäministeriöstä jäsenet poliisiosastolta, maahanmuutto-osastolta, rajavartiolaitos-osastolta. Lisäksi mukana ovat osallistujat oikeusministeriöstä, ulkoministeriöstä, valtiovarainministeriöstä sekä Poliisihallituksesta, keskusrikospoliisista, Tullista ja Migristä. Hankkeen toimikauden on tarkoitus kestää vuoden 2021 loppuun. Hankkeen tavoitteena on saattaa kansallinen lainsäädäntö vastaamaan EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudesta annettuja asetuksia. Siltä osin kuin kyse on lainsäädäntömuutoksista koskevista ehdotuksista, työryhmän laatii ehdotuksen hallituksen esityksen muotoon. Hallituksen esitys viedään eduskuntaan syksyllä 2021.

Sisäministeriö on asettanut yhteistyössä oikeusministeriön, ulkoministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa kansallisen (interoperability) IO -hankkeen varmistamaan ja koordinoimaan Euroopan unionin tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevan lainsäädäntökokonaisuuden toimeenpanoa Suomessa.

Kansallinen (IO) toimeenpanohanke on asetettu ajalle 1.10.2019–30.6.2024.

Lainsäädäntöhanke rahoitustietodirektiivin täytäntöönpanemiseksi

EU-säädös

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1153, säännöistä, joilla helpotetaan rahoitus- ja muiden tietojen käyttöä tiettyjen rikosten ennalta estämistä, paljastamista, tutkimista tai niihin liittyviä syytetoimia varten, ja neuvoston päätöksen 2000/642/YOS kumoamisesta.

Kansallinen täytäntöönpano

Lainsäädäntöhanke rahoitustietodirektiivin täytäntöönpanemiseksi

Tavoite: Panna täytäntöön direktiivi sekä tarkastella ja tehdä ehdotukset muiden 4. ja 5. rahanpesudirektiivin täytäntöönpanon jälkeen havaittujen muutostarpeiden osalta.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on tammikuusta 2020 joulukuulle 2020. Hallituksen esitys on tavoitteena antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2021. Säädös muutosten on tarkoitus tulla voimaan pikimmiten, mutta eräiden pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmään esitettävien muutosten osalta muutosten on tarkoitus astua voimaan 1.3.2022.

Organisointi: Hanketta varten perustettavaan työryhmään on kutsuttu edustajat valtiovarainministeriöstä, Tullista, Poliisihallituksesta, keskusrikospoliisista, suojelupoliisista, verohallinnosta, ulosottovirastosta, Etelä-Suomen aluehallintavirastosta, Finanssivalvonnasta ja Suomen Asianajajaliitosta.

Osallisuus ja viestintä: Työryhmä kuulee tarpeen mukaan asiantuntijoita. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Jatkovalmistelun aikana kuullaan keskeisiä sidosryhmiä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan varmistetaan riittävät viranomaisresurssit, parannetaan tiedonvaihtoa ja tehostetaan valvontaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Hankkeen resursointi.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen p. 0295 488 669.

Valtioneuvoston asetukset tehostetusta ja yksinkertaistetusta tuntemismenettelystä

SM001:00/2016

Tavoite: Tavoitteena viimeistellä asetusmuutokset neljännen rahanpesudirektiivin velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Säädöshanke koskee lausuntokierroksen jälkeistä jatkovalmisteluvaihetta.

Aikataulu: Hallituksen esitys on annettu eduskunnalle 3.11.2016 (HE 228/2016). Lakiehdotukset on vahvistettu 28.6.2017 ja ne tulivat voimaan pääosin 3.7.2017.

Lakien voimaantulon jälkeen on tarkoitus valmistella valtioneuvoston asetukset, jotka perustuvat rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annetun lain 3 luvun 8 §:ään ja 10 §:ään. Asetuksilla annettaisiin tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi

liittyä vähäinen rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä, sekä tarkemmat säännökset asiakkaista, tuotteista, palveluista, maksuliikenteestä, toimitustavasta tai maantieteellisistä riskitekijöistä, joihin voi liittyä tavanomaista suurempi rahanpesun tai terrorismin rahoittamisen riski, ja näissä tilanteissa noudatettavista menettelyistä.

Asetusluonnokset ovat jatkovalmistelussa. Asetukset on tarkoitus viimeistellä keväätuntokaudella 2021 .

Organisointi: Asetukset on valmisteltu virkatyönä poliisiosastolla yhteistyössä muiden tarvittavien ministeriöiden ja viranomaisten sekä yksityissektorin edustajien kanssa.

Osallisuus, viestintä, kuuleminen: Asetukset olivat laajalla lausuntokierroksella 2.3.–16.4.2018.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hallituksen esityksessä on arvioitu eri toteutusvaihtoehtoja erityisesti tosiasiallisten edunsaajien rekisteröinnin ja hallinnollisten seuraamusten määräämisen osalta, sekä esityksen taloudellisia vaikutuksia ja muita vaikutuksia, mukaan lukien vaikutukset valtion talouteen, viranomaisten toimintaan ja yrityksiin.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan varmistetaan riittävät viranomaisresurssit, parannetaan tiedonvaihtoa ja tehostetaan valvontaa rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen toimialaan: Sisäministeriön rajavartio-osasto.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Elina Rantakokko, p. 0295 488 611, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

[Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä \(KOM\(2018/640 lopullinen\)](#)

EU-säädöksen valmistelu

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkossa tapahtuvan terroristisen sisällön levittämisen estämisestä (KOM(2018/640 lopullinen)). Ehdotus annettu 12.9.2018. Poliittinen yhteisymmärrys EU-tasolla saavutettiin joulukuussa 2020 ja tavoitteena on hyväksyä asetukset lopullisesti keväällä 2021 aikana. Kansallisille täytäntöönpanotoimille on varattu 12 kuukautta.

Asetuksen tavoitteena on torjua internetin väärinkäyttö terroristisen sisällön levittämiseksi. Asetusehdotus sisältää määräykset terroristisen sisällön poistomääräyksistä, ilmoituksista ja yritysten ennakoivista toimenpiteistä.

Eduskunnan informointi

U 98/2018 vp
 LiVL 37/2018 vp
 HaVL 37/2018 vp
 PeVL 43/2018 vp
 UJ 6/2019 vp
 HaVL 37/2019 vp
 PeVL 4/2019 vp

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Kansallisesti tulee säätää toimivaltaisesta viranomaista poistomääräysten osalta sekä viranomaisesta joka valvoo palveluntarjoajien toimintaa asetuksen täytäntöönpanossa.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Vastuuhenkilö Hannele Taavila SM/PO.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: Poliisijohtaja Hannele Taavila, p. 0295 488 568.

[Komission asetusehdotukset Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta \(Europol\) \(\(EU\) 2016/794\) annetun asetuksen muuttamiseksi ja Schengenin tietojärjestelmän \(SIS\) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävässä oikeudellisessa yhteistyössä annetun asetuksen \(EU\) 2018/1862 muuttamiseksi](#)

EU-säädöksen valmistelu

Komissio antoi 9.12.2020 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusehdotuksen (COM(2020) 796 final) asetuksen (EU) 2016/794 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse Europolin yhteistyöstä yksityisten osapuolten kanssa, Europolin suorittamasta henkilötietojen käsittelystä rikostutkinnan tueksi ja Europolin roolista tutkimuksessa ja innovoinnissa. Tähän liittyen komissio antoi myös toisen asetusehdotuksen: asetus Schengenin tietojärjestelmän (SIS) perustamisesta, toiminnasta ja käytöstä poliisiyhteistyössä ja rikosasioissa tehtävästä oikeudellisesta yhteistyöstä annetun asetuksen (EU) 2018/1862 muuttamisesta Europolin tallentamien kuulutusten osalta (COM(2020) 791 final). Komission ehdotusten

taustalla on tarve kehittää Europolin toimintaa vastaamaan alati kehittyviin ja monimutkaistuviin turvallisuusuhkiin.

Eduskunnan informointi

U-kirjelmä hyväksyttiin valtioneuvoston yleisistunnossa 25.2.2021.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset:

EU-asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta. Voimassa olevan Europol-asetuksen nojalla on annettu laki Euroopan unionin lainvalvontayhteistyövirastosta (214/2017), jota tulee tarpeen mukaan tarkastella. Asetusehdotusten taloudelliset ja hallinnolliset vaikutukset viranomaisten toimintaan on arvioitu tämän hetken tietojen perusteella vähäiseksi. SIS-asetuksen muotosehdotuksessa esitetty jäsenvaltioiden ennakkokonsultointi on uusi menettely ja sille ei ole valmista kanavaa kansallisesti. Menettely tulee tarkentumaan neuvottelujen edetessä ja on mahdollista, että se tulee vaatimaan lainsäädäntömuutoksia tai hallinnollisia järjestelyjä, koska tällaista tehtävää ei ole toistaiseksi minkään viranomaisen toimivaltuuksissa.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Vastuuhenkilöinä Anne Lamminmäki ja Hanele Taavila sisäministeriön poliisiosastolta.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Oikeusministeriö tietosuoja-asioiden kehityksen osalta.

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Anne Lamminmäki p. 0295 488 207, poliisijohtaja Hanele Taavila, p. 0295 488 568.

1.1.3 Kansainväliset sopimukset

Euroopan neuvoston katsomoturvallisuutta käsittelevä yleissopimus

SM024:00/2016; SMDno-2016-366

Sopimus sisältää määräyksiä turvallisuutta, turvatoimia ja palveluja koskevasta yhdenne-
tystä lähestymistavasta jalkapallo-otteluissa ja muissa urheilutilaisuuksissa.

Yleissopimuksella (ETS 218) päivitetään ja korvataan Euroopan neuvoston vuoden 1985
vastaavaa aihetta käsittelevä yleissopimus (ETS Nro 120). Suomi on allekirjoittanut yleis-
sopimuksen 20.12.2017. Neuvoston päätös jäsenvaltioille annettusta valtuutuksesta tulla
yleissopimuksen osapuoleksi hyväksyttiin 9.4.2019 (EUVL, L 115/9, 2.5.2019).

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön pe-
lastusosasto, oikeusministeriö ja opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kansallinen voimaansaattaminen

(SM024:00/2016; SMDno 2016-366)

Hallituksen esitys (45/2021 vp) annettiin eduskunnalle 8.4.2021. Tavoite on saada laki voi-
maan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kun yleisso-
pimus tulee Suomen osalta voimaan.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Jouko Huhtamäki, p. 0295 488 556, suunnittelija
Sari Mustila p. 0295 488 236.

Valtiosopimus Suomen ja Ruotsin välillä poliisiyhteistyön tehostamisesta raja-alueilla

Sopimuksen tavoitteena on mahdollistaa toiselle sopimuspuolelle annettava tuki poliisi-
tehtävien suorittamiseksi pyynnöstä ja kiiretilanteissa ilman etukäteistä pyyntöä.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: SM/kansainvälisten
asioiden yksikkö, oikeusministeriö, ulkoministeriö

Kansallinen voimaansaattaminen: Voimaanpanoa koskevat kansalliset toimenpiteet
aloitettava todennäköisesti syksyllä 2021.

Yhteyshenkilö: Poliisijohtaja Hannele Taavila, puh 0295 488 56.

1.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet

1.2.1 Kansalliset hankkeet

Poliisilain muuttaminen

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella erityisesti poliisilain 5 luvun salaisia tiedonhankintakeinoja koskevat säännökset yhteneväisiksi niiden pakkokeinolain 10 luvun salaisia pakkokeinoja koskevien säännösten kanssa, joita ehdotetaan muutettavaksi oikeusministeriön asettamassa pakkokeinolakityöryhmässä (VN/13190/202). Samalla arvioidaan muut pakkokeinolain muuttamiseen liittyvät välttämättömät muutostarpeet poliisilakiin.

Aikataulu: 6.4.–31.12.2021.

Organisointi: Työryhmän työ tehdään virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Kyllä.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Rajavartio-osasto, kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, p. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Poliisimpiesten eroamisikäsäätely

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena mahdolliset muutostarpeet poliisin hallinnosta annetussa laissa (110/1992) säänneltyyn poliisimpiesten erityiseen eroamisikään suhteessa valtion yleiseen eroamisikäsäätelyyn ja eläkeikäsäätelyyn.

Hallintovaliokunta on poliisimpiesten eroamisikäsäätelyä vuonna 2012 muutettaessa antanut lausuman, (HE 64/2012 vp, HaVM 19/2012 vp), jonka mukaan eduskunta edellyttää, että hallitus seuraa tarkkaan poliisin erityisestä eroamisikäsäätelystä luopumisen vaikutuksia ja

muutosprosessin toteuttamista sekä ryhtyy tarvittaessa seurantatulosten vaatimiin lainvalmistelu- ja muihin toimenpiteisiin.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Esiselvityshanke. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Mahdollinen hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, p. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Todistajansuojeluohjelmasta annetun lain muuttaminen

Tavoite: Todistajansuojeluohjelmasta annetussa laissa (88/2015) on viittaus kumottuun hallintolainkäyttölakiin, joka tulee päivittää viittaukseksi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annettuun lakiin.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen, yhdistetään mahdollisesti muuhun säädöshankkeeseen.

Organisointi: Virkamiesvalmistelu.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esitys lähetetään lausuntokierrokselle.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, p. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Sisäministeriön asetus poliisin virkapuvusta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on selvittää poliisin virkapuvusta annetun asetuksen muuttamista siten, että poliisin virkapuvun yhteydessä olisi mahdollista käyttää uskonnollisia tunnuksia asetuksessa tarkemmin määritellyin tavoin. Samalla tarkastetaan asetuksen muut päivittämistarpeet.

Aikataulu: Hankkeen asettamisen aikataulu arvioidaan erikseen. Mahdollisen asetusmuutoksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 aikana.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Tarvittavia tahoja kuullaan ja osallistetaan. Tarkempi viestintä suunnitellaan hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeella arvioidaan olevan vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta ja rekrytointia poliisin tehtäviin edistävä vaikutus. Hankkeen vaikutukset arvioidaan hankkeen yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan Suomi on entistä tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Turvallisuuden tunne on korkea: pidämme luottamuksen viranomaisiin korkeana.

Suhde talousarvioon: ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: Avoin.

1.3 Vuosina 2022–2024 käynnistyvät hankkeet

1.3.1 Kansalliset hankkeet

Radiolaitteet ja niiden häirintä, arviomuistio

Tavoite: Radiolaitteen eli taajuushäirintälaitteen avulla parannettaisiin poliisin kykyä ylläpitää yleistä järjestystä ja turvallisuutta sekä ennalta estää rikollisuutta.

Hankkeen aikana tulisi selvittää voimassa olevia poliisilain (872/2011) säännöksiä liittyen taajuushäirintälaitteiden käyttöön. Taajuushäirintälaitteella voisi häiritä esimerkiksi kamerajärjestelmiä, räjähteiden laukaisimia, droneja sekä muita rikosten tekemiseen käytettäviä radiolaitteita.

Jos hankkeen lopputuloksena on johtopäätös, että poliisilain toimivaltuudet eivät ole riittäviä, tulee arviomuistioon sisällyttää harkinta toimivaltuussäännöksen sisällöstä.

Aikataulu: Selviää, kun hanke asetetaan.

Organisointi: Asetetaan hanke, jossa edustettuina on sisäministeriön poliisiosaston lisäksi sisäministeriön rajavartio-osasto, oikeusministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö sekä Poliisihallitus.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen aikana on kuultava esimerkiksi Liikenne- ja viestintäviraston asiantuntijaa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehdot, joilla saavutettaisiin edellä mainittu tavoite, tulee harkita hankkeen aikana.

Mahdollisella lailla tulee olemaan taloudellisia vaikutuksia.

Perus- ja ihmisoikeusvaikutusten arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota perustuslain 7 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapautteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen sekä perustuslain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettuun luottamuksellisen viestin suojaan.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Mahdollisella hankkeella on yhteys hallituksen hallitusohjelmaan. Hallitusohjelman mukaan Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknologisen kehityksen luomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen.

Hallitusohjelman mukaan hallitus huolehtii perus- ja ihmisoikeuksien toteutumisesta ja torjuu ihmisiin kohdistuvia oikeudenloukkauksia. Erityisesti kiinnitetään huomiota ihmisten turvallisuuden parantamiseen, uusiin turvallisuusuhkiin varautumiseen ja turvallisuuden kokemuksen vahvistamiseen.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1 ja 2 (Turvallisuuden tunne on korkea sekä ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Mahdollisella lailla tulee olemaan taloudellisia vaikutuksia.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan:

Yhteyshenkilöt: Erityisasiantuntija Marja-Leena Härkönen, p. 0295 488 297, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Täydennyspoliisijärjestelmää koskevien säännösten kumoaminen, arviomuistio

Tavoite: Kumotaan poliisin hallintolaista täydennyspoliisia koskevat säännökset. Täydennyspoliisijärjestelmä ei ole käytössä.

Aikataulu: Hankkeen aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Hankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, p. 0295 488 561, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Poliisilain muutokset

Tavoite: Arvioidaan Poliisihallitukselta tulleita poliisilain (872/2011) muutostarpeita yksittäisten kysymysten osalta mahdollisuuksien mukaan kokoavassa hankkeessa tai muihin hankkeisiin yhdistämällä.

Aikataulu: Hankkeen/hankkeiden aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen/hankkeiden organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde talousarvioon: Tarkentuu myöhemmin.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Tarkentuu myöhemmin.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Marko Meriniemi, p. 0295 488 561, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Poliisin hallintolainsäädännön uudistaminen

Tavoite: Annetaan uusi laki poliisin hallinnosta ja uusi valtioneuvoston asetus poliisin hallinnosta. Lakia ja asetusta on muutettu niiden voimaantulon jälkeen lukuisia kertoja ja säädökset vaativat kokonaisuudistuksen.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Riitta Aulanko, p. 0295 488 569, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Viihdelaitelain muutokset

Tavoite: Selkeytetään lainsäädäntöä.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Valmisteluun osallistetaan sidosryhmät myöhemmin arvioitavalla tavalla.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitetta 2 (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa).

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilöt: Neuvotteleva virkamies Jukka Tukia, p. 0295 488 573, suunnittelija Sari Mustila, p. 0295 488 236.

Passilain muutokset

Tavoite: Passilakiin tulisi tehdä tiettyjä teknisiä korjauksia, joilla korjattaisiin mm. viittauksia vanhentuneeseen lainsäädäntöön sekä päivitetäisiin joitain menettelyyn liittyviä säännöksiä vastaamaan nykyaikaa ja sähköisen viestinvälityksen mahdollisuuksia.

Aikataulu: Valmistelutyön aloittamisajankohta arvioidaan erikseen.

Organisointi: Valmistelutyön organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilöt: Esittelijä tarkentuu myöhemmin, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 0295 488 669.

Esiselvityshanke poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain ajantasaistamiseksi

Tavoite: Tavoitteena on selvittää ja arvioida poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) toimivuutta ja valmistella tarvittavat säädösmuutokset, joilla varmistetaan säädösten ajantasaisuus muuttuvassa toimintaympäristössä. Tavoitteena on myös tarkastella PTR-yhteistyössä hyödynnettävistä tietojärjestelmistä aiheutuvien kustannusten kohdentumista.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Hankkeen organisointi arvioidaan erikseen hankkeen asettamista valmisteltaessa. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen käynnistämisestä päätetään esiselvityksen jälkeen. Organisoinnissa otetaan huomioon yhteistyö rajavartio-osaston ja Tullin kanssa.

Osallisuus ja viestintä: Arvioidaan erikseen hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Arvioidaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallituksen tavoitteena on vahvistaa turvallisuuden tunnetta sekä varmistaa turvallisuusviranomaisten toimintakyky. Turvallisuusviranomaisten hallinnollista yhteistyötä kehitetään ja syvennetään.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 1–3. (Turvallisuuden tunne on korkea; Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan)

Suhde talousarvioon: Arvioidaan erikseen hankkeen aikana.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Rajavartio-osasto, kansallisen turvallisuuden yksikkö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: Tarkentuu myöhemmin.

2 Maahanmuutto-osasto

2.1 Käynnissä olevat hankkeet

2.1.1 Kansalliset hankkeet

Laajamittaiseen maahantuloon varautuminen

(SM025:00/2020, SMDno-2020-573)

Tavoite: Tavoitteena on valmistella lainsäädännön muutokset, joilla kehitetään laajamittaisen maahantulon hallintaa ja laajamittaiseen maahantuloon varautumista. Hankkeessa täsmennetään kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta ja ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain (746/2011) sääntelyä laajamittaiseen maahantuloon varautumisesta. Valmistellaan kansalliseen lainsäädäntöön säännökset Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) tukeen turvautumisesta.

Aikataulu: Hanke on asetettu ajalle 31.8.2020–30.6.2021. Hankkeen toimikautta tullaan myöhemmin tehtävällä päätöksellä jatkamaan. Lausuntokierros on suunniteltu toteutettavaksi kesä-elokuussa 2021. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistunto-kaudella 2021 viikolla 40. Lain olisi tarkoitus tulla voimaan vuoden 2022 alkupuolella.

Organisointi: Hankkeen valmistelusta vastaa lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Valmisteluun osallistuvat erityisasiantuntijat Satu Kaskinen ja Sanna Montin samasta yksiköstä. Säädösvalmisteluavustajana toimii Niina Koivunen ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Osallisuus ja viestintä: Maahanmuutto-osaston hankeryhmä valmistelee muutokset yhteistyössä sisäministeriön osastojen ja erillisyyksiköiden sekä hallinnonalan virastojen (Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus) kanssa. Keskeisiä sidosryhmiä ovat ministeriöistä työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö sekä aluehallintoviranomaiset (AVI, ELY). Valmisteluun liittyy normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa arvioidaan lainsäädäntömuutostarpeet sekä valmistellaan tarvittavat säädösmuutosehdotukset.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitetta, että maahanmuutto on hallittua ja kestävää.

Suhde talousarvioon: Ei

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, rajavartiolaitos-osasto, pelastusosasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö.

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola, puh. 0295 488 215

Kansalaisuuslain ja valtioneuvoston kansalaisuudesta annetun asetuksen muuttaminen

(SM032:00/2020, SMDno-2020-2166)

Tavoite: Kyseessä on kansalaisuutta koskevien säännösten säädöshuollollinen hanke. Hankkeessa valmistellaan muutokset kansalaisuuslakiin (359/2003) ja valtioneuvoston asetukseen kansalaisuudesta (293/2013). Säännöksiä ajantasaistetaan ja selkiytetään esiselvityksen (SM046:00/2019) ja siitä saadun lausuntopalautteen pohjalta. Esiselvityshankkeessa tarkasteltiin sitä, onko kansalaisuutta koskevien säännösten toimivuutta tarpeen parantaa, ja millä tavoin lakia voitaisiin ajantasaistaa ja selkeyttää. Myös oikeuskäytännön kehityksen mahdollisia vaikutuksia säännöksiin arvioitiin.

Aikataulu: Hanke asetettiin 22.10.2020. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätistuntokaudella 2022.

Organisointi: Esitys tehdään virkatyönä maahanmuutto-osastolla.

Osallisuus ja viestintä: Sidosryhmiä kuullaan hankkeen aikana. Hallituksen esityksestä pyydetään lausunnot ja hankkeesta tiedotetaan lausunтовaiheessa.

Vaikutusten ja vaihtoehtojen arviointi: Vaikutuksia ja vaihtoehtoisia toteuttamistapoja arvioidaan hallituksen esityksen valmistelun aikana. Arvioinnissa hyödynnetään esiselvityksestä saatua lausuntopalautetta sekä muilta ministeriöiltä, viranomaisilta ja järjestöiltä kuultaessa saatavia tietoja.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei

Suhde talousarvioon: Arvioidaan hankkeen edetessä.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Tiina Sinkkanen, puh. 0295 488 626

Hanke kansainvälistä suojelua saavien perheen yhdistämisen edistämiseksi

(SM034:00/2019)

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella tarvittavat säädösmuutokset ulkomaalaislakiin (301/2004) toimeentuloedellytyksen poistamiseksi kansainvälistä suojelua saavien alaikäisten henkilöiden perheenjäsenten oleskeluluvan edellytyksenä. Hankkeessa selvitetään toimeentuloedellytysten vaikutusta pakolaisaseman ja toissijaista suojelua saaneiden perhe-elämän suojaan ja perheen yhdistämisen toteutumiseen. Hankkeessa selvitetään perheen yhdistämiseen liittyviä ongelmia ja arvioidaan muita mahdollisia lainsäädännön muutostarpeita hallitusohjelman mukaisesti ja erityisesti yhdenvertaisuusvaltuutetun kansainvälistä suojelua saaneiden perheen yhdistämistä koskevan, 3.3.2020 julkaistussa selvityksessä ”Lapset ilman perhettä - Kansainvälistä suojelua saaneiden alaikäisten perheen yhdistäminen” esitettyjen suositusten pohjalta.

Aikataulu: Hanke on asetettu heinäkuussa 2020 ja hallituksen esitys eduskunnalle on tarkoitus antaa syysistuntokaudella 2021. Aikataulu voi muuttua riippuen hankkeen laajuudesta.

Organisointi: Hankkeen valmistelusta vastaa erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen maahanmuutto-osaston oikeudellisesta yksiköstä. Valmisteluun osallistuu lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola ja erityisasiantuntija Satu Kaskinen samasta yksiköstä sekä säädösvalmisteluavustaja Tiina Pelkonen maahanmuutto-osaston ohjaus- ja kehittämissyksiköstä.

Osallisuus ja viestintä: Sidosryhmäyhteistyössä keskeisessä asemassa ovat hallinnonalalla Maahanmuuttovirasto sekä lisäksi ulkoasiainministeriö. Valmisteluun liittyy normaali kuulemismenettely. Tiedottaminen suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyössä ministeriön viestintäyksikön kanssa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa arvioidaan lainsäädäntömuutostarpeet sekä valmistellaan tarvittavat säädösmuutosehdotukset.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Kyllä. Hallitusohjelmassa todetaan, että selvitetään perheen yhdistämiseen liittyviä ongelmia sekä kansainvälistä suojaa saavien perheenkokoajiin sovellettavien tulorajojen kohtuullisuutta ottaen huomioon perhe-elämän suoja, lapsen edun toteutuminen ja muissa Pohjoismaissa sovellettavien toimeentuloedellytysten taso ja käytännöt. Toimeentuloedellytyksen

soveltaminen kansainvälisen suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneisiin alaikäisiin perheenkokoajiin lopetetaan (s. 82).

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Kyllä

Suhde talousarvioon: Hankkeen yhteydessä selvitetään ehdotettavien muutosten kustannukset ja niiden vaikutukset valtion talousarvioon.

Liittykö muiden osastojen ja ministeriöiden toimialaan: Ulkoministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Tuuli Tuunanen, puh. 050 456 0803.

2.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet

Komission ehdotukset menettelydirektiivin muuttamisesta asetukseksi

Komission ehdotus [KOM(2016)467 lopullinen] sekä komission muutettu ehdotus [COM(2020) 611 final]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii varmistamaan nopean ja samalla korkealaatuisen menettelyn kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten käsittelemiseksi. Ehdotus pohjautuu nykyiseen menettelydirektiiviin, joka ehdotetaan muutettavaksi asetukseksi, jotta menettelyt olisivat jäsenvaltioissa jatkossa nykyistä yhdenmukaisempia. Ehdotuksen mukaan hakijalle annettaisiin nykyistä paremmin tietoja hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä turvapaikkamenettelystä. Tämän perusteella hakijalle voi aiheutua nykyistä vakavampia kielteisiä seuraamuksia, kuten hakemuksen hylkääminen, jos hakija laiminlyö yhteistyövelvoitteen eikä edistä asiansa selvittämistä. Menettelyn väärinkäytön torjuntaan annetaan nykyistä tehokkaampia keinoja. Ehdotukseen sisältyy entistä lyhyempiä ja uusia määräaikoja hakemusten käsittelylle. Välineitä menettelyn tehostamisessa ovat rajamenettely ja nopeutettujen menettelyjen sekä turvallisten maiden käsitteiden nykyistä yhdenmukaisempi käyttö. Palautuksen ollessa mahdollinen ensimmäiseen turvapaikkamaahan tai turvalliseen kolmanteen maahan, hakemus voidaan jättää sisällöltään tutkimatta. Turvallisen alkuperämaan ollessa kyseessä hakemus voidaan käsitellä nopeutetussa menettelyssä. Asetusehdotuksen liitteenä on ehdotus turvallisista alkuperämaista, turvallisten kolmansien maiden osalta ehdotusta luetteloksi ei ole vielä saatu.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Menettelyasetuksen osalta käsittely jäi neuvostovaiheeseen. Komissio antoi syyskuussa 2020 maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonantonsa liitteenä muutetun ehdotuksen menettelyasetukseksi, jossa ehdotetaan mm. jäsenvaltioille tietyissä tilanteissa pakollista rajamenettelyä sekä turvapaikka- ja paluupäätöksen tekemistä samaan aikaan.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 25.8.2016 ja U-jatkokirjelmä 13.4.2018. Uutta muutettua ehdotusta koskeva U-jatkokirjelmä on annettu 12.11.2020.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotuksella olisi toteutuessaan merkittäviä seuraamuksia turvapaikkamenettelyyn.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisi- ja rajavartio-osasto sekä useiden muiden ministeriöiden hallinnonala, eniten oikeusministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Sanna Montin, puh. 0295 488 314

[Komission ehdotus määritelmädirektiivin muuttamisesta asetukseksi ja pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi](#)

Komission ehdotus [KOM(2016)466 lopullinen] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi vaatimuksista kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden määrittelemiseksi kansainvälistä suojelua saaviksi henkilöiksi, pakolaisten ja henkilöiden, jotka voivat saada toissijaista suojelua, yhdenmukaiselle asemalle sekä myönnetyn suojelun sisällölle (jäljempänä määritelmäasetus) sekä pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemaa koskevan neuvoston direktiivin 2003/109/EY muuttamiseksi.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii entisestään yhdenmukaistamaan yhteisiä edellytyksiä, joilla tunnustetaan kansainvälisen suojelun tarpeessa olevat henkilöt, sekä yhtenäistämään turvapaikkapäätöksentekoa eri puolilla EU:ta. Jäsenvaltioiden viranomaiset veloitetaan ottamaan huomioon suojelua myönnettäessä ja pakolais- tai toissijaisen suojeluaseman lakkaamisarvioinnissa yhteinen analyysi ja ohjeistus. Kansainvälistä suojelua annetaan vain niin kauan, kun vainoon tai vakavaan haittaan perustuvat syyt ovat olemassa. Kansainvälistä suojelua saavien edelleen liikkumista unionin alueella pyritään estämään. Kansainvälistä suojelua saavien oikeuksia harmonisoidaan edelleen ja perheenjäsenyyden ulottuvuutta laajennetaan. Kansainvälistä suojelua saavien kotoutumisen kannustimia vahvistetaan. Komissio ehdottaa, että ehdotuksen pohjana oleva nykyinen määritelmädirektiivi muutetaan asetuksen muotoon.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Komission syyskuussa 2020 antaman uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonannon myötä varmistui, että ehdotuksen käsittelyä jatketaan siitä, mihin edellisellä lainsäädäntökaudella jäätiin. Määritelmäasetuksen osalta käsittely jäi trilogivaiheeseen.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 25.8.2016. U-jatkokirjeet on annettu 21.4.2017 ja 13.9.2017.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislakia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Muutamien muiden ministeriöiden hallinnonala (sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö).

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Mirka Eirola, puh. 0295 488 383

Komission ehdotus asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta

EU-säädöksen valmistelu

Komission asetusehdotuksen mukaan Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirasto (EASO) nimettäisiin uudelleen Euroopan unionin turvapaikkavirastoksi. Sen toimivaltaa lisättäisiin niin, että sillä olisi täydet edellytykset tarjota jäsenmaille tarvittavaa operatiivista ja teknistä apua, lisätä käytännön yhteistyötä ja tiedonvaihtoa jäsenmaiden kesken, tukea turvapaikkahakemusten kestävää ja reilua jakamista, seurata ja arvioida turvapaikkajärjestelmän täytäntöönpanoa ja jäsenmaiden vastaanotto- ja turvapaikkajärjestelmien kapasiteettia sekä mahdollistaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten yhtenäinen arviointi unionissa.

omissio antoi 4.5.2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan unionin turvapaikkavirastosta ja asetuksen (EU) 439/2010 kumoamisesta (COM(2016) 271 final). Komission syyskuussa 2020 antaman uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonannon myötä varmistui, että ehdotuksen käsittelyä jatketaan tämän ehdotuksen pohjalta. Samalla komissio ilmoitti vetävänsä pois vuonna 2018 antamansa muutosehdotuksen (COM (2018) 633 final).

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Vuoden 2016 ehdotuksen osalta trilogineuvotteluja jatketaan vuonna 2017 saavutetun neuvottelutuloksen pohjalta. Turvapaikkavirastoa koskevan asetuksen käsittely jäi trilogivaiheeseen.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016. U-jatkokirjeet on annettu 8.12.2016, 15.5.2017 ja 11.10.2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus ei aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä. Siitä ei seuraisi suoria taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Maahanmuutto-osasto.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Ei.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Anu Aavamäki, puh. 0295 488 421

Komission ehdotus turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevaksi asetukseksi

Komission ehdotus KOM(2020) 610 lopullinen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta sekä neuvoston direktiivin 2003/109/EY ja ehdotetun asetuksen (EU) XXX/XXX [turvapaikka- ja maahanmuuttorahasto] muuttamisesta.

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksella korvattaisiin voimassa oleva vastuunmäärittämisasetus 603/2013. Ehdotuksella luotaisiin muuttoliike- ja turvapaikka-asioiden yhteinen eurooppalainen hallintakehyys, joka pohjautuisi kokonaisvaltaiseen lähestymistapaan muuttoliikkeen ja turvapaikka-asioiden hallinnassa, yhtenäiseen poliittiseen lähestymistapaan sekä yhteisvastuun (solidaarisuus) ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatteisiin ja kolmansien valtioiden kanssa tehtävään yhteistyöhön paluuta ja takaisinottoa koskevissa kysymyksissä.

Ehdotus sisältää säännökset, joiden perusteella määritellään kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa oleva jäsenvaltio. Vastuuperusteita ehdotetaan tarkennettavaksi ja vastuuperusteiksi ehdotetaan lisättäväksi tutkintotodistus tai muu opintoja osoittava todistus. Perheenjäsenyyteen perustuvaa vastuuta laajennetaan hakijan sisaruksiin. Ehdotuksella parannetaan mahdollisuuksia määrittää tämä yksi valtio tehokkaasti ja nopeasti sekä selkiytetään hakijan oikeuksia ja velvollisuuksia prosessissa.

Ehdotuksella myös luotaisiin etsintä- ja pelastustilanteiden jälkeisiä rantautumistilanteita sekä muuttoliikkeen painetilanteita varten uusi yhteisvastuumekanismi (solidaarisuusmekanismi), jonka puitteissa rantautumisvaltiolle sekä paineen alla olevalle jäsenvaltiolle annettaisiin sen tarvitsema tuki. Tukimuotoina tulisivat kyseeseen sisäiset siirrot, paluun tukijärjestelyt ja muut toimet, joiden tarkoituksena on vahvistaa jäsenvaltioiden valmiuksia muuttoliikkeen hallitsemiseksi käytännössä.

Ehdotus Vastuunmäärittämisasetusta koskeva uudistus oli osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähdännyttä seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Kyseisen asetuksen uudistamisen osalta käsittely jäi neuvostovaiheeseen. Komissio antoi syyskuussa 2020 maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonantonsa liitteenä se antoi uuden, turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevan asetusehdotuksen (KOM(2020) 610 lopullinen). Samalla komissio ilmoitti vetävänsä pois vuonna 2016 antamansa vastuunmäärittämisasetuksen uudistamista koskeneen ehdotuksensa KOM(2016) 270 lopullinen.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016. U-jatkokirjelmä on annettu 28.3.2018.

Vaikutuksen kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotuksella olisi toteutuessaan merkittäviä seuraamuksia turvapaikkamenettelyyn ja hakijoiden jakautumiseen jäsenvaltioiden kesken.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä useiden muiden ministeriöiden hallinnonalat, eniten oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Kukka Krüger, puh. 0295 488 248.

[Komission ehdotus asetukseksi toiminnasta muuttoliikkeeseen ja turvapaikanhakuun liittyvissä kriisi- ja force majeure -tilanteissa uudeksi kriisimekanismia koskevaksi asetukseksi](#)

Komission ehdotus KOM(2020) 613 lopullinen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi toiminnasta muuttoliikkeeseen ja turvapaikanhakuun liittyvissä kriisi- ja force majeure -tilanteissa.

EU-säädöksen valmistelu

Komissio antoi syyskuussa 2020 maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonantonsa liitteenä ehdotuksen uudeksi asetukseksi toiminnasta muuttoliikkeeseen ja turvapaikanhakuun liittyvissä kriisi- ja force majeure -tilanteissa (KOM(2020) 613 lopullinen).

Ehdotus liittyy kiinteästi ehdotukseen asetukseksi turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta (COM(2020)610, 23.9.2020) sekä muutettuun ehdotukseen asetukseksi kansainvälistä suojelua unionissa koskevan yhteisen menettelyn luomisesta ja direktiivin 2013/32/EU kumoamisesta (COM(2020)611, 23.9.2020). Ehdotus täydentää lainsäädännöllistä kehystä poikkeuksellista kriisitilannetta koskevilla erityisillä säännöksillä, jotka täydentävät yhteisvastuumekanismia sekä normaaliajan menettelyjä.

Ehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että uudella turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallintaa koskevalla asetuksella luotu yhteisvastuumekanismi kykenee vastaamaan

asianmukaisesti sääntöjenvastaisesti saapuneiden henkilöiden suuresta määrästä aiheutuneeseen kriisiin. Asetusehdotuksella mukautetaan turvapaikka- ja paluumenettelyitä sekä yhteisvastuumekanismeja koskevia säännöksiä sen varmistamiseksi, että jäsenvaltiot kykenevät vastaamaan sellaisiin kriisitilanteisiin, jotka voivat merkittävästi vaikuttaa sekä kansalliseen turvapaikkajärjestelmämme toimivuuteen, että yhteisen maahanmuutto- ja turvapaikkajärjestelmän toimivuuteen. Lisäksi ehdotuksen tavoitteena on tarjota jäsenvaltioille mahdollisuus poiketa tietyistä turvapaikka- ja maahanmuuttojärjestelmää koskevista määräajoista sellaisessa ennakoimattomassa, ylivoimaisen esteen tilanteessa, jolla on merkittäviä vaikutuksia järjestelmän toimivuuteen. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi COVID-19 aiheuttama maailmanlaajuinen pandemiatilanne.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä U 61/2020 on annettu 12.11.2020.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön: Ehdotus aiheuttaa tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislain (301/2004) kansainvälistä suojelua koskevia säännöksiä.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, valtioneuvoston kanslia ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Asetusta ei erikseen toimeenpanna kansallisesti.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Satu Kaskinen, puh. 0295 488 680

Komission ehdotus asetukseksi uudelleensijoittamisesta

Komission ehdotus (KOM (2016) 468 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin uudelleensijoittamista koskevien puitteiden luomiseksi (asetus uudelleensijoittamisesta).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksellaan komissio pyrkii parantamaan suojelun tarpeessa olevien ihmisten laillista ja turvallista pääsyä jäsenvaltioiden alueelle ja vähentämään laajamittaista laiton maahantuloa. Ehdotuksella pyritään myös yhtenäistämään jäsenvaltioiden

uudelleensijoittamis- ja humanitaarisen maahanpääsyn käytännöt luomalla toiminnalle yhteiset säännöt. Ehdotus ei vaikuta jäsenvaltioiden toimivaltaan hyväksyä ja panna täytäntöön kansallisia uudelleensijoittamis- ja humanitaarisen maahanpääsyn järjestelyjä, sikäli kuin ne eivät vaaranna ehdotetun asetuksen mukaisten unionin tavoitteiden saavuttamista. Ehdotuksessa määritellään uudelleensijoitettavien henkilöiden valinta- ja poissulkemiskriteerit. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioita tuetaan taloudellisesti kutakin uudelleensijoitettavaa ja humanitaarisen maahanpääsyn kautta otettavaa henkilöä kohden silloin kun sijoittaminen tapahtuu ehdotetun asetuksen mukaisesti.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtävästä seitsemän ehdotuksen kokonaisuudesta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Komission syyskuussa 2020 antaman uuden maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonannon myötä varmistui, että ehdotuksen käsittelyä jatketaan siitä, mihin edellisellä lainsäädäntökaudella jäätiin. Uudelleensijoittamista koskevan ehdotuksen käsittely jäi trilogivaiheeseen.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.8.2016 ja U-jatkokirjelmä annettiin 2.6.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislakia. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja rajavartio-osasto, ulkoministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Mirka Eirola, puh. 0295 488 383

Komission ehdotukset Eurodac-järjestelmän uudistamiseksi

Komission ehdotus KOM (2016) 272 lopullinen Eurodac-järjestelmän perustamisesta sormenjälkien vertailua varten kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön johonkin jäsenvaltioon jättämän kansainvälistä suojelua koskevan hakemuksen käsittelystä vastuussa olevan jäsenvaltion määrittämisperusteiden ja -menettelyjen vahvistamisesta annetun asetuksen (EU) N:o 604/2013 tehokkaaksi soveltamiseksi, laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä (uudelleenlaadittu)

(Eurodac-asetus) ja Komission muutettu ehdotus KOM (2020) 614 lopullinen Eurodac-järjestelmän perustamisesta biometristen tietojen vertailua varten asetuksen (EU) XXX/XXX [asetus turvapaikka-asioiden ja muuttoliikkeen hallinnasta] ja asetuksen (EU) XXX/XXX [uudelleensijoittamisasetus] tehokkaaksi soveltamiseksi, laittomasti oleskelevan kolmannen maan kansalaisen tai kansalaisuudettoman henkilön tunnistamiseksi sekä jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten ja Europolin esittämistä, Eurodac-tietoihin lainvalvontatarkoituksessa tehtäviä vertailuja koskevista pyynnöistä ja asetusten (EU) 2018/1240 ja (EU) 2019/818 muuttamisesta

EU-säädöksen valmistelu

Komissio ehdottaa asiakirjassa KOM (2016) 272 lopullinen nykyisen Eurodac-asetuksen soveltamisalan laajentamista niin, että jäsenvaltiot voisivat tallentaa ja hakea Eurodac-rekisteristä myös sellaisten kolmansien maiden kansalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden tietoja, jotka eivät ole hakeneet kansainvälistä suojelua ja jotka oleskelevat EU:n alueella laittomasti. Biometristä tunnistajärjestelmää laajennetaan niin, että jäsenmaille tulee velvollisuus sormenjälkien ottamiseen kaikista sormista ja kasvokuvien ottamiseen yli 6-vuotiailta turvapaikanhakijoilta, kolmannen maan kansalaisilta ja kansalaisuudettomilta henkilöiltä. Pyrkimyksenä on parantaa maahanmuutto- ja turvapaikkaviranomaisten mahdollisuuksia tunnistaa unionin alueella laittomasti oleskelevat kolmansien maiden kansalaiset tai turvapaikanhakijat ilman, että tietoja tarvitsee pyytää toiselta jäsenvaltiolta erikseen. Järjestelmän tietoja voidaan käyttää myös terrorismirikosten sekä muiden rikosten ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja tutkimiseksi. Biometristen tunnistetietojen tallentamisen alaikärajan laskeminen auttaa lasten tunnistamista sellaisissa tilanteissa, joissa he joutuvat erilleen vanhemmistaan. Käsittelyn yhteydessä ehdotukseen on tehty useita muutosehdotuksia koskien muun muassa lainvalvontaviranomaisten rekisteriin pääsyn yksinkertaistamista ja uudelleensijoitettavien henkilöiden Eurodaciin rekisteröintiä.

Muutettu ehdotus pyrkii uudistamaan järjestelmää nykyaikaiseksi muuttoliikkeen hallinnan tietokannaksi osana EU:n tietojärjestelmien kokonaisuutta. Uudistus mahdollistaisi erityisesti parempien tilastotietojen saamisen mm. turvapaikanhakijoiden määristä hakemusten määrän sijaan. Järjestelmä tukisi edelleen kansainvälistä suojelua koskevista hakemuksesta vastuussa olevan valtion määrittämistä. Tässä tarkoituksessa hakijasta rekisteröityjä tietoja ehdotetaan täydennettäväksi tilanteissa, jotka liittyvät vastuun määrittämiseen. Järjestelmään luotaisiin myös uusi tietojen talletusluokka henkilöille, jotka nousevat maihin etsintä- ja pelastusoperaation (SAR) jälkeen. Ehdotukseen sisältyy myös säännöksiä, joiden tavoitteena on tukea sisäisten siirtojen toteutusta ja vastuuvaltion määräytymistä näissä tilanteissa. Lisäksi ehdotus sisältää tarvittavat muutokset, joiden avulla Eurodac voi toimia osana EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuuskehystä. Siitä, että Eurodac on osa tätä kehystä, säädetään tietojärjestelmien yhteentoimivuutta koskevan asetuksen 2019/818 1 artiklassa. Vuonna 2016 annettu ehdotus oli osa yhteisen

eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtäävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Kyseisen asetuksen osalta käsittely jäi trilogivaiheeseen. Komissio antoi syyskuussa 2020 maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonantonsa liitteenä yllä kuvatun muutetun ehdotuksen Eurodac-asetukseksi (KOM (2020) 614 lopullinen), joka täydentää vuonna 2016 annettua ehdotusta. Vuoden 2016 ehdotuksen osalta trilogineuvotteluja jatketaan saavutetun neuvottelutuloksen pohjalta.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä on annettu 2.6.2016, U-jatkokirjelmät on annettu 2.12.2016, 1.3.2017 ja 27.4.2017. Uutta muutettua ehdotusta koskeva U-jatkokirjelmä UJ 39/2020 vp on annettu 12.11.2020.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Asetus ei sinänsä aiheuttaisi vaikutuksia kansalliseen lainsäädäntöön. Ehdotuksella on joitain taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Maahanmuutto-osasto

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja rajavartiolaitos sekä oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Kukka Krüger, puh. 0295 488 248

Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista

Komission ehdotus (KOM (2016) 465 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadittavaksi direktiiviksi kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista (vastaanottodirektiivi).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksella pyritään vähentämään edelleen liikkumista hakijalle asetetulla velvollisuudella oleskella tietyllä alueella ja velvollisuuden rikkomisesta seuraavilla muutoksilla vastaanottopalveluihin. Luvattoman edelleen liikkumisen tai pakenemisen estämiseksi ehdotukseen sisältyy myös uusi säilöönnottoeruste.

Ilman huoltajaa olevan lapsen edustajajärjestelmää koskevia säännöksiä on tarkoitus yhdenmukaistaa ja ehdotuksessa säädetään määräajasta edustajan määräämiselle.

Hakijoiden kotoutumismahdollisuuksia ja taloudellista omatoimisuutta on tarkoitus yhtenäistää asettamalla yhteiset aikarajat työnteko-oikeuden alkamiselle ja vahvistamalla hakijoiden oikeus yhdenvertaiseen kohteluun suhteessa jäsenvaltion kansalaisiin työelämässä.

Ehdotus on osa yhteisen eurooppalaisen turvapaikkajärjestelmän uudistamiseen tähtävää seitsemän ehdotuksen kokonaisuutta, jonka käsittely jäi kesken edellisellä lainsäädäntökaudella. Komission syyskuussa 2020 antaman maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonannon myötä varmistui, että ehdotuksen käsittelyä jatketaan siitä, mihin edellisellä lainsäädäntökaudella jäätiin. Vastaanottodirektiivin käsittely jäi trilogivaiheeseen.

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.8.2016. U-jatkokirje annettiin 30.6.2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus aiheuttaisi tarvetta muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti lakia kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja rajavartio-osasto sekä eräiden muiden ministeriöiden hallinnonala, erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö ja työ- ja elinkeinoministeriö.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Berit Kiuru, puh. 050 399 7868

[Komission ehdotus uudelleenlaadittavaksi direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi](#)

Komission ehdotus (KOM (2018) 634 lopullinen) Euroopan parlamentin ja neuvoston uudelleen laadittavaksi direktiiviksi jäsenvaltioissa sovellettavista yhteisistä vaatimuksista ja menettelyistä laittomasti oleskelevien kolmansien maiden kansalaisten palauttamiseksi (paluudirektiivi).

EU-säädöksen valmistelu

Ehdotuksella on tarkoitus tehostaa palauttamista perusoikeuksia, erityisesti palauttamiskiellon periaatetta kunnioittaen. Ehdotuksella pyritään varmistamaan turvapaikka- ja palauttamismenettelyjen välinen yhtenäisyys.

Palauttamispäätösten tekemistä ja niitä koskevaa muutoksenhakua tehostettaisiin. Ehdotukseen sisältyi palauttamismenettelyä yksinkertaistava rajamenettely, jota sovellettaisiin paluuvetoitteen alaisiin kolmansien maiden kansalaisiin, joiden kansainvälistä suojelua koskeva hakemus on hylätty rajalla tapahtuvassa turvapaikkamenettelyssä.

Ehdotus sisältää puitteet laittomien muuttajien ja kansallisten viranomaisten väliselle yhteistyölle sekä vapaaehtoiselle paluulle. Komissio ehdottaa tehokkaampia välineitä palauttamisten hallinnolliseen käsittelyyn sekä säilöönnoton tehokkaampaa käyttöä palauttamisten täytäntöönpanon tukemiseksi.

Komissio antoi 12.9.2018 ehdotuksen paluudirektiivin uudistamiseksi (KOM (2018) 634 lopullinen). Direktiivistä saavutettiin Romanian puheenjohtajuuskaudella neuvoston osittainen yleisnäkemys, jonka ulkopuolelle jäi rajamenettelyä koskeva sääntely. Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta LIBE ei muodostanut kantaansa direktiivistä ennen parlamenttivaaleja. Komission syyskuussa 2020 antaman maahanmuutto- ja turvapaikka-asioita koskevan tiedonannon myötä varmistui, että paluudirektiiviä koskevat neuvottelut lainsäätäjien kesken aloitetaan komission aiemman ehdotuksen pohjalta Euroopan parlamentin muodostettua siihen kantansa. Rajamenettelyä koskeva sääntely on kuitenkin siirretty menettelyasetukseen sen muutosehdotuksen mukaisesti (ks. edellä).

Eduskunnan informointi: U-kirjelmä annettiin 25.10.2018.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Ehdotus aiheuttaa tarpeen muuttaa kansallista lainsäädäntöä, erityisesti ulkomaalaislain maasta poistamista ja turvaamistoimia koskevia säännöksiä. Ehdotuksella voi olla vaikutuksia valtion talousarvioon.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asian valmistelu- ja koordinoituvastuu on maahanmuutto-osastolla.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Poliisiosasto ja rajavartiolaitos-osasto.

Yhteyshenkilö: Erityisasiantuntija Berit Kiuru, puh. 050 399 7868

2.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet

2.2.1 Kansalliset hankkeet

Esiselvitys ulkomaalaislain kokonaisuudistuksesta

Tavoite: Selvitetään ulkomaalaislain ja mahdollisesti muun ulkomaalaislainsäädännön uudistamistarpeet ja uudistamisen muoto.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin. Tavoitteena on, että esiselvitys valmistuu kuluvan hallituskauden aikana.

Organisointi: Hyödynnetään ulkopuolista tutkimusta/tutkijaa. Muutoin valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Tarkentuu myöhemmin.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Tarkentuu myöhemmin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja rajavartio-osasto, liittyy useiden muiden ministeriöiden hallinnonaloihin.

Yhteyshenkilöt: lainsäädäntöjohtaja Riitta Koponen, p. 0295 488 610

Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta vuodelle 2022

Tavoite: Sisäministeriön asetus Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuudesta on voimassa vuoden 2021 loppuun. Uusi asetus tulee saattaa voimaan vuoden 2022 alusta, jotta Maahanmuuttoviraston suoritteista voidaan periä maksu. Hankkeen tehtävänä on laatia ehdotus sisäministeriön asetukseksi. Hankkeen puitteissa toteutetaan mahdollisista lainsäädäntömuutoksista johtuvat maksuasetuksen muutokset vuodelle 2021. Asetusluonnokseen tulee liittää perustelumustio raha-asiainvaliokunnan käsittelyä varten.

Aikataulu: Hanke asetetaan keväällä 2021. Asetus annetaan syysistuntokaudella 2021 ja asetus tulee voimaan 1.1.2022.

Organisointi: Hanke tehdään virkatyönä. Asetus valmistellaan maahanmuutto-osastolla. Lisäksi asetusta valmistellaan Maahanmuuttoviraston maksullisten suoritteiden puitesopimuksen ohjausryhmässä, jossa on edustajat VM:stä, UM:stä, TEM:stä, Maahanmuuttovirastosta sekä sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosastolta. Maahanmuutto-osaston edustajat toimivat ohjausryhmän puheenjohtajana ja sihteerinä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen keskeiset sidosryhmät ovat Maahanmuuttovirasto, VM, UM ja TEM. Sidosryhmät ovat edustettuina ohjausryhmässä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetuksella on taloudellisia vaikutuksia. Maahanmuuttoviraston suoritteiden maksullisuuden omakustannusvaikutusten arviointi on olennainen osa asetuksen valmistelua.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: 4. Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävä

Suhde talousarvioon: Kyseessä ei ole budjettilaki, asetus kuitenkin liittyy talousarvion momenttiin 26.40.21. Maahanmuuttoviraston toimintamenot.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön hallinto- ja kehittämisosasto.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Kirta Sandström, p. 0295 488 604.

3 Pelastusosasto

3.1 Käynnissä olevat hankkeet

3.1.1 Kansalliset hankkeet

Pelastustoimen laitteista annetun lain uudistaminen

(SM036:00/2017; SMDno-2017-2100)

Tavoite: Uudistetaan pelastustoimen laitteista annettu laki (10/2007) ja lakiin liittyvä asetustasoinen sääntely. Nykyinen laki on annettu vuonna 2007, mutta lain ja asetusten sisältö on pääosin 1990-luvulta. On myös selvennettävä lain suhdetta rakennusten palo- ja käyttöturvallisuutta sekä tuoteturvallisuutta koskeviin muihin EU-säädöksiin. Lisäksi on tarkistettava henkilörekistereitä koskevan sääntelyn riittävyys sekä muutoksenhakusäännökset.

Aikataulu: Hanke asetettu 1/2018. Lausuntokierros keväällä 2021 ja samanaikaisesti EU:n teknisiä määräyksiä koskeva ilmoitusmenettely. Hallituksen esitys annetaan viikolla 33 elokuussa 2021. Lain voimaantulo 1.1.2022.

Organisointi: Virkatyö, valmistelijat neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi ja yli-insinööri Jaana Rajakko. Valmistelun tueksi on asetettu työryhmä, jossa on edellisten lisäksi henkilöt Turvallisuus- ja kemikaalivirastosta.

Osallisuus ja viestintä: Sääntely kohdistuu paloturvallisuuslaitteiden valmistajiin, maahantuojiin ja myyjiin sekä toiminnanharjoittajiin, jotka asentavat, huoltavat ja tarkastavat laitteita. Valvontaviranomaisena on Turvallisuus- ja kemikaalivirasto. Valmistelun aikana on järjestetty kolme keskustelutilaisuutta, joihin osallistui alan toimijoita yrityksistä ja järjestöistä. Lausuntokierros toteutetaan Lausuntopalvelun kautta.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Nykyiseen sääntelyyn verrattuna useat muutokset ovat luonteeltaan teknisiä tai sääntelyä täsmentäviä. Vaikutusten arvioinnissa painopiste on yritysvaikutuksissa, ja arvioinnissa hyödynnetään työ- ja elinkeinoministeriön sääntelytaakkalaskuria.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Paloturvallisuuslaitteiden sääntelyn tarkoituksena on, että tuotteet ovat käyttötarkoitukseensa sopivia ja turvallisia käyttää ja että laitteiden asennus-, huolto- ja tarkastustyöt tehdään asianmukaisesti. Toimivat ja tarkoituksenmukaiset paloturvallisuuslaitteet edistävät ihmisten ja yhteisöjen kykyä ehkäistä onnettomuuksia ja toimia niiden sattuessa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Liittyy ympäristöministeriön (rakennusten palo- ja käyttöturvallisuus ja rakennustuotteet) ja työ- ja elinkeinoministeriön (tuoteturvallisuus ja markkinavalvonta) toimialoihin.

Yhteyshenkilö: Neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, p. 02954 88432.

Pelastustoimen järjestämislaki

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella hallituksen esitys laiksi pelastustoimen järjestämisestä. Pelastustoimen järjestäminen siirrettäisiin kunnilta hyvinvointialueiden vastuulle. Tarkoituksena on tehostaa pelastustoimen voimavarojen käyttöä sekä parantaa palvelujen saatavuutta ja laatua. Tavoitteena on erityisesti pelastustoimen ohjausjärjestelmän kehittäminen siten, että se mahdollistaa tarvittaessa nykyistä paremmin valtakunnalliset ja yhdenmukaiset toimintamallit, yhteiset tietojärjestelmät ja yhdenmukaiset palvelut koko maassa. Tavoitteena olisi myös säilyttää pelastustoimen mahdollisuudet tuottaa nykyisen kaltaisella tavalla ensihoito- ja ensivastepalveluita sen mukaan, kuin hyvinvointialue päättää.

Aikataulu: Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp.) on annettu 8.12.2020. Esitys pelastustoimen järjestämislainsäädännön osana sosiaali- ja terveysministeriön esittelyvastuulla olevaa HE 241/2020 vp.

Organisointi: Virkatyö, valmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa.

Osallisuus ja viestintä: Sosiaali- ja terveysministeriön esittelyvastuulla olevan HE 241/2020 vp. valmistelun puitteissa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Sosiaali- ja terveysministeriön esittelyvastuulla olevan HE 241/2020 vp. valmistelun puitteissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveystalouden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään hyvinvointialueiden tehtäväksi. Pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetua turvataan sote-uudistuksessa.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Hanke valmistellaan yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön kanssa osana hallituksen esitystä eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp.).

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422.

Pelastuslain tekniset muutokset

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on tehdä pelastustoimen lainsäädäntöön, käsittäen pelastuslain, palosuojelurahastolain ja meripelastuslain, kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden perustamista sekä pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tekniset muutokset. Näillä muutoksilla päivitetään hallinnonalan lainsäädäntö vastaamaan uutta rakenteellista toimintakenttää ja järjestämisvastuuta. Esityksen tavoitteena ei ole puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti.

Aikataulu: Sosiaali- ja terveysministeriön esittelyvastuulla oleva hallituksen esitys eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen (HE 56/2021 vp) on annettu eduskunnalle 15.4.2021.

Organisointi: Virkatyö, valmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa.

Osallisuus ja viestintä: Sosiaali- ja terveysministeriön esittelyvastuulla olevan hallituksen esityksen valmistelun puitteissa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Sosiaali- ja terveysministeriön esittelyvastuulla hallituksen esityksen valmistelun puitteissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa kootaan sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestäminen kuntaa suuremmille itsehallinnollisille alueille. Myös pelastustoimen järjestäminen siirretään hyvinvointialueiden tehtäväksi. Pelastustoimen ja ensihoidon tiiviin yhteyden tuoma synergiaetu turvataan sote-uudistuksessa.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Hanke valmistellaan yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön sekä muiden ministeriöiden kanssa osana hallituksen esitystä eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen lainsäädäntöön sekä eräihin muihin lakeihin tehtävistä muutoksista hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuen.

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422.

[Hallituksen esitys pelastuslain 105 ja 109 §:n muuttamisesta \(viranomaisverkon käytettävyyttä koskevat erityiset vaatimukset\)](#)

Tavoite: Pelastuslain 109 §:n mukaan ”Jos sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 250 §:n 1 momentissa tarkoitetun viranomaisverkon käytettävyyksessä tai rakennelmassa, jossa on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski, on estynyt rakennuksesta tai rakennelmasta johtuvasta rakenteellisesta syystä ja viranomaisverkon käytettävyyksessä ei ole riittävä pelastustoiminnan asianmukaiseksi suorittamiseksi, alueen pelastusviranomaisen voi määrätä rakennuksen tai rakennelman omistajan hankkimaan välttämättömiä viranomaisverkon käytettävyyttä varmistavia laitteita ja pitämään ne toimintakunnossa.”

Viranomaisverkkoa ollaan muuttamassa siten, että se toimisi jatkossa palveluna kaupallisessa verkossa. Tämän vuoksi pelastuslain 109 §:n sääntelyä tulee muuttaa siten, että nykyistä vastaava velvoite verkon kuuluvuudesta jatkossakin on voimassa. Samalla muutetaan pelastuslain 105 §, jotta alueen pelastusviranomaisen voisi määrätä uhkasakon ja teettämishankkeen sille, joka laiminlyö velvollisuuden hankkia ja pitää toimintakunnossa

pelastusviranomaisen määräyksen mukaisesti viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käytettävyyttä varmistavia laitteita.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi 3.2.-31.12.2020. Lausuntokierros kesällä 2020. Hallituksen esitys on annettu joulukuussa 2020 (HE 248/2020 vp.). Lain voimaantulo vuonna 2021.

Organisointi: virkatyö; vastuuvalmistelijat: lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, muut valmistelijat: johtava asiantuntija Linda Viitala ja hallitusneuvos Ilpo Helismaa

Osallisuus ja viestintä: Sääntely kohdistuu turvallisuuskriittisten rakennusten omistajiin. Keskeisiä sidosryhmiä ovat lisäksi Suomen Erillisverkot ja pelastuslaitokset. Valmistelussa järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arvioinnissa painopiste on rakennusten omistajiin kohdistuvissa taloudellisissa vaikutuksissa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: Lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, p. 02954 88279.

Pelastuslain muuttamistarpeiden esiselvityshanke

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on laatia hallitusohjelman mukainen kokonaisvaltainen selvitys pelastuslain uudistamiseksi.

Aikataulu: Hanke asetettu 3.2.2020. Esiselvityshankkeen muistiot valmistuneet 31.3.2021. Lausuntokierros 4–5 /2021.

Organisointi: Valmistelu toteutettiin neljässä jaostossa, joiden puheenjohtajina toimivat pelastusneuvos Janne Koivukoski, varautumisjohtaja Jussi Korhonen, neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi ja hallitusneuvos Ilpo Helismaa. Jaostojen valmistelua yhteensovitti lainsäädäntöjohtajan johdolla jaostojen puheenjohtajista koostuva projektiryhmä. Hankkeelle oli asetettu myös sidosryhmien edustajista koostuva seurantaryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Seurantaryhmään ja valmistelujaostojen työhön osallistui ja ne kuulivat tarvittavassa laajuudessa pelastustoimen viranomaisia ja järjestöjä. Jaostojen ehdotuksista järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hanke on esiselvityshanke. Hankkeen pohjalta asetetaan lainsäädäntöhanke pelastuslain uudistamiseksi.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan uudistetaan pelastuslaki kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422.

Hätäkeskustoiminnasta annetun lain uudistaminen esiselvityksen pohjalta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on arvioida esiselvityksen pohjalta hätäkeskustoiminnasta annetun lain suhdetta kansallisen ja EU:n tietosuojasäätelyn vaatimuksiin, hätäkeskusrekisteriä käyttävien viranomaisten tehtävien ja toimivaltuuksien tarpeenmukaista kokonaisuutta ja keskinäistä vastuunjakoa, hätäkeskusrekisterin käyttämiseen, rekisterin ylläpitoon sekä vastuunjakoihin liittyviä muutostarpeita sekä hätäkeskustoiminnasta annetun lain ja hätäkeskustoimintaan liittyvien lakien muita muutostarpeita.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 1.1.2021–31.12.2021. Lausuntokierros loppukesästä 2021. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2022. Lain voimaantulo 2022 (arvio).

Organisointi: Hanke on asetettu esiselvityksen pohjalta. Virkatyö, vastuuvastavalmistelijana lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, muut valmistelijat johtava asiantuntija Tanja Ulvinen, erityisasiantuntija Anni Pöyry, hätäkeskusylitarkastaja Juha-Veli Frantti ja erityisasiantuntija Teemu Luukko. Valmistelun tueksi on asetettu työryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esitys luonnoksesta laaja lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Poliisi-osasto, rajavartiolaitos-osasto ja sosiaali- ja terveysministeriö. Liityntä myös liikenne- ja viestintäministeriön alan lainsäädäntöön.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, p. 02954 88279.

Pelastuslain 40 §:n ja 48 §:n, ulkoisista pelastussuunnitelmista annetun sisäministeriön asetuksen sekä tiedottamisesta säteilyvaaratilanteessa annetun sisäasiainministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Pelastuslakiin tehdään muutoksia mm. BSS-direktiivin 97 artiklan johdosta sekä ulkoisten pelastussuunnitelmien täsmentämiseksi. BSS-direktiivin 97 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta luoda järjestelmä säteilyvaaratilanteiden hallintaa varten. Lisäksi pelastuslaki ja sisäministeriön asetus ulkoisista pelastussuunnitelmista täsmennetään yhtäaikaaisesti Vaarallisten aineiden kuljetusta (VAK) koskevan lainsäädännön kokonaisuudistuksen kanssa.

Aikataulu: 1.1.2021-31.12.2021. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle viikolla 50 syysistuntokaudella 2021.

Organisointi: Virkatyö, vastuuvastavalmistaja lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, muut valmistelijat johtava asiantuntija Mirja Palmen, johtava asiantuntija Tanja Ulvinen ja erityisasiantuntija Mikko Jääskeläinen.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeessa kuullaan tarpeellisia yhteistyötahoja ja asiantuntijoita. Valmistelussa järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun yhteydessä

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaa: Liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, p. 02954 88279, johtava asiantuntija Mirja Palmen p. 02954 88426 erityisasiantuntija Mikko Jääskeläinen p. 02954 88425 ja suunnittelija Sari Mustila, p 02954 88236.

Palosuojelurahaston työjärjestyksestä annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on arvioida sisäministeriön asetuksen Palosuojelurahaston työjärjestyksestä (947/2010) muutostarpeet.

Aikataulu: 1.1.2021–31.12.2021

Organisointi: Virkatyö, vastuuvalmistelija lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, muut valmistelijat pääsihteeri Johanna Herrala.

Osallisuus- ja viestintä: Hankkeeseen osallistuu Palosuojelurahasto.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun yhteydessä

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöneuvos Annika Parsons, p. 02954 88279 ja suunnittelija Sari Mustila, p 02954 88236.

3.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet

3.2.1 Kansalliset hankkeet

Pelastuslain uudistaminen esiselvityksen pohjalta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella hallituksen esitys, jolla uudistetaan pelastuslaki kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.

Aikataulu: Hankkeen asettaminen kesällä 2021. HE 2022 (tavoite).

Organisointi: Hankkeelle asetetaan lainsäädäntöjohtajan johdolla toimiva projektiryhmä ja sen valmistelu jaetaan osakokonaisuuksiin (jaostot), joille määritellään vastuuvalmistelijat. Hankkeen ohjausryhmänä toimii pelastusosaston johtoryhmä ja seurantaryhmänä sidosryhmistä koostuva pelastustoimen johtajakokous. Päävalmistelija hallitusneuvos Ilpo Helismaa sekä valmistelija lainsäädäntöneuvos Annika Parsons ja johtava asiantuntija Linda Viitala, joiden toimesta laaditaan projektiryhmän työn pohjalta hallituksen esitys pelastuslain muuttamisesta.

Osallisuus ja viestintä: Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään lausuntokierros.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Määritellään esiselvityshankkeen valmistuttua.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan uudistetaan pelastuslaki kokonaisvaltaisen selvityksen pohjalta.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hankkeella tavoitellaan, että ihmiset, omaisuus ja ympäristö olisivat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: Hallitusneuvos Ilpo Helismaa, p. 02954 88422.

Sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella uusi sisäministeriön asetus Pelastusopiston maksullisista suoritteista nykyisen asetuksen (1288/2019) voimassaolon päättyessä vuoden 2021 lopussa.

Aikataulu: Hankkeen asettaminen 5/2021. Lausuntokierros 10/2021. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

Organisointi: Virkatyö, valmistelija johtava asiantuntija Tanja Ulvinen.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto Pelastusopistolta ja valtiovarainministeriöltä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa toteutettavat muutokset ovat pääasiassa teknisiä ja niiden vaikutukset ovat vähäisiä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Tanja Ulvinen, p. 02954 88696, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 02954 88669.

Sisäministeriön asetus Häätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on valmistella uusi sisäministeriön asetus Häätäkeskuslaitoksen maksullisista suoritteista nykyisen asetuksen (1287/2019) voimassaolon päättyessä vuoden 2021 lopussa.

Aikataulu: Hankkeen asettaminen 5/2021. Lausuntokierros 10/2021. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2022.

Organisointi: Virkatyö, valmistelija johtava asiantuntija Tanja Ulvinen.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto Häätäkeskuslaitokselta, valtiovarainministeriöltä ja sisäministeriön poliisiosastolta.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeessa toteutettavat muutokset ovat pääasiassa teknisiä ja niiden vaikutukset ovat vähäisiä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Tanja Ulvinen, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 02954 88669.

3.3 Vuosina 2022–2024 käynnistyvät hankkeet

3.3.1 Kansalliset hankkeet

Pelastustoimen koulutusuudistuksen edellyttämät lainsäädäntömuutokset

Tavoite: *Pelastusalan koulutuksen kehittämishankkeen* loppuraportin (sisäministeriön julkaisu 8/2018) ja siitä saatujen lausuntojen pohjalta sisäministeriö käynnistää vuonna 2020 *Pelastustoimen koulutuksen uudistamishankkeen*. Pelastustoimen koulutusjärjestelmää uudistetaan vastaamaan kansallisia tarpeita ja työssä otetaan huomioon sisäministeriön 3.2.2020 vuosiksi 2020–2021 käynnistämä *Pelastustoimen ja siviilivalmiuden suorituskyky ja suunnitteluperusteet -hankkeen* (SMDno-2020-208) työn tulokset.

Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamishanke on asetettu 11.11.2020. Uudistamishankkeessa valmistellaan järjestelmätason tarkistukset pelastustoimen valtakunnalliseen koulutusjärjestelmään, koulutusohjelmiin, tutkintoihin sekä rahoitukseen vuoden 2022 loppuun mennessä.

Edellä kerrotun työn linjausten tultua määriteltyksi käynnistetään vuoden 2022 aikana säädösvalmistelu Pelastusopistosta annetun lain (607/2006) ja Pelastusopistosta annetun valtioneuvoston asetuksen (658/2006) sekä mahdollisten muiden säädösten muuttamiseksi tarpeellisilta osin. Pelastustoimen ammatilliseen tutkintoon johtavasta koulutuksesta, koulutusohjelmista ja niissä suoritettavista tutkinnoista säädetään Pelastusopistosta annetussa laissa annetun valtuutuksen pohjalta valtioneuvoston asetuksella. Pelastusalan ammattikorkeakoulututkinnon tutkinnonanto-oikeus on Poliisiammattikorkeakoululla siten kuin siitä erikseen säädetään.

Aikataulu: Säädöshankkeen asettaminen vuoden 2022 lopussa Pelastustoimen ja hätäkeskustoiminnan koulutuksen uudistamishankkeen työn valmistuttua. Säädöshankkeen aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Työryhmä/virkatyö, valmistelija johtava asiantuntija Linda Viitala

Osallisuus ja viestintä: Suunnitellaan säädöshankkeen käynnistämisen yhteydessä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan Pelastusalan koulutuksen uudistushankkeessa ja tarpeellisin osin myös lainsäädäntöhankkeessa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Strategian mukaan hyvinvoiva ja ammattitaitoinen henkilöstö on tärkein strategian mahdollistaja ja osaamista kehitetään strategia- ja tulevaisuuslähtöisesti.

Suhde talousarvioon: kyllä (koulutuksen rahoitusjärjestelmän mahdolliset muutokset)

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: poliisiosasto (pelastusalan ammattikorkeakoulututkinnon tutkinnonanto-oikeus on Poliisiammattikorkeakoululla)

Yhteyshenkilö: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299, säädösvalmisteluavustaja Krista Peltonen, p. 02954 88669.

Valtioneuvoston asetus yhteistyöstä ja suunnitelmista väestönsuojeluun varautumisessa

Tavoite: Valmistellaan asetus, jossa säännellään väestönsuojeluun varautumisessa tarvittavasta yhteistyöstä ja suunnitelmista.

Aikataulu: Hanke asetetaan vuonna 2022.

Organisointi: Virkatyö, valmistelijat varautumisjohtaja Jussi Korhonen ja hallitusneuvos Ilpo Helismaa.

Osallisuus ja viestintä: Suunnitellaan hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Turvallisuuden tunne on korkea; ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa.

Suhde talousarvioon: ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, liikenne- ja viestintäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö ja puolustusministeriö.

Yhteyshenkilö: Varautumisjohtaja Jussi Korhonen, p. 02954 88289.

Sisäministeriön asetus pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annetun sisäministeriön asetuksen muuttamisesta

Tavoite: Hankkeen tavoitteena on muuttaa pelastustoimen virkapuvusta ja pelastusviranomaisen henkilökortista annettua sisäministeriön asetusta (507/2011) siten, että pelastustoimen virkapuvun yhteydessä on mahdollista käyttää uskonnollisia tunnuksia asetuksessa tarkemmin määritellyin tavoin. Samalla tarkastetaan asetuksen muut päivittämistarpeet. Hankkeen yhteydessä tulee tarkistaa Pelastustoimen virkapuvun tuotekuvausohje 2016 (sisäministeriön julkaisu 32/2016) sekä Pelastustoimen virkapukuohje 2016 (sisäministeriön julkaisu 31/2016).

Aikataulu: Hankkeen asettaminen 9/2021, valmistelu vuoden 2022 loppuun mennessä. Asetuksen on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 aikana (asetusmuutosten lisäksi on ennen muutosten voimaantuloa toteutettava virkapuvun tuotekuvausohjeistuksen ja virkapuvun käyttöä koskevan ohjeistuksen muuttaminen sekä virkapukujen tilausjärjestelmään ja -sopimukseen mahdollisesti tehtävät muutokset)

Organisointi: Virkatyö.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto pelastuslaitoksilta, pelastusalan järjestöiltä sekä eri uskonnollisilta yhteisöiltä. Tarkempi viestintä suunnitellaan hanketta asetettaessa.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Hankkeella arvioidaan olevan vähemmistöryhmien yhdenvertaisuutta ja rekrytointia pelastustoimen tehtäviin edistävä vaikutus. Hankkeen vaikutukset arvioidaan hankkeen yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman mukaan Suomi on entistä tasa-arvoisempi ja yhdenvertaisempi.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Turvallisuuden tunne on korkea: pidämme luottamuksen viranomaisiin korkeana.

Suhde talousarvioon: ei

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Linda Viitala, p. 02954 88299, säädösvalmisteluavustaja Sari Mustila, p 02954 88236.

4 Rajavartio-osasto

4.1 Käynnissä olevat hankkeet

4.1.1 Kansalliset hankkeet

Rajavartiolainsäädännön muutostarpeiden arviointi

(SM049:00/2019, RVL Dno-2019-1722)

Tavoite: Arvioidaan esiselvityshankkeena rajavartiolainsäädännön toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 22.1.2020–31.5.2021. Lausuntokierros on keväällä 2021, minkä jälkeen päätetään varsinaisen säädöshankkeen asettamisesta.

Organisointi: Esiselvitys tehdään virkatyönä rajavartio-osastolla. Mahdollisen lainsäädäntöhankkeen organisointi arvioidaan erikseen.

Osallisuus ja viestintä: Esiselvityksessä laaditaan arviomuistio, joka lähetetään lausuntokierrokselle keskeisille sidosryhmille.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana yhteistyössä eri yhteistyötahojen kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 2–4. (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan; Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävä)

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön maahanmuutto-osasto, poliisiosasto.

Yhteyshenkilöt: lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, p. 0295 421 603.

4.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet

Älykkäät rajat -hanke

EU-säädökset

1) Rajanylitystietojärjestelmä (EES)

Rajanylitystietojärjestelmää koskeva asetus (EU) 2017/2226 tuli voimaan 29.12.2017. EES-järjestelmän tarkoituksena on rekisteröidä sähköisesti jäsenvaltioiden alueella lyhytaikaiseen oleskeluun oikeutettujen kolmansien maiden kansalaisten henkilötiedot sekä maahantulo- ja maastalähtöajat ja -paikat ja laskea heidän sallitun oleskelunsa kesto. Järjestelmän käyttö aloitetaan komission myöhemmin päättämänä ajankohtana.

2) Schengenin rajasäännösten muutos

Asetus (EU) 2017/2225 sisältää EES-asetuksen edellyttämät muutokset Schengenin rajasäännöstöön, ja se tuli voimaan 29.12.2017. Asetusta sovelletaan EES-järjestelmän käyttöönottopäivästä alkaen.

3) Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmä (ETIAS)

Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän perustamista koskeva asetus (EU) 2018/1240 tuli voimaan 9.10.2018. ETIAS-järjestelmä on viisumivapaiden kolmansien maiden kansalaisille tarkoitettu ennakkorekisteröitymisjärjestelmä, jonka avulla pyritään selvittämään ennakolta Schengenin rajasäännöstyössä määriteltyjen maahantuloedellytysten täyttymistä, tehostamaan rajatarkastuksia ja tukemaan Schengenin tietojärjestelmälle asetettuja tavoitteita. Järjestelmän käyttö aloitetaan komission myöhemmin päättämänä ajankohtana.

EU-säädöksen valmistelu

4) ETIAS-pääsyn edellytykset

Euroopan komissio antoi 7.1.2019 kaksi asetusesitystä, joilla pyritään vahvistamaan ETIAS-järjestelmän täysimääräiseen käyttövalmiuteen saattamiseksi tarvittavat tekniset muutokset muuttamalla säädöksiä, jotka koskevat ETIAS-järjestelmästä tehtyjä kyselyitä EU:n muihin tietoteknisiin järjestelmiin (COM (2019) 3 ja COM (2019) 4).

Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin heinäkuussa 2019. Euroopan parlamentti vahvisti oman neuvottelumandaattinsa joulukuussa 2020 ja instituutioiden väliset neuvottelut ovat käynnissä. Tämän hetken arvion mukaan esitystä koskevat neuvottelut on tavoitteena saada päätökseen kevään 2021 aikana.

Eduskunnan informointi: U 10/2019 vp, 3.10.2019.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Älykkäät rajat hankkeeseen liittyen kansallisessa lainsäädännössä on tarpeen antaa täydentäviä säännöksiä toimivaltaisista viranomaisista ja kansallisista yhteyspisteistä. Lisäksi henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä on tarkistettava. Asetukset edellyttävät muutoksia rajavartiolaitokseen (578/2005), henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annettuun lakiin (639/2019), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin (616/2019), henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin (650/2019) ja ulkomaalaislakiin (301/2004).

EES- ja ETIAS-järjestelmien käyttöönotto aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia usealla eri hallinnonalalla. Järjestelmien käyttöönotto edellyttää tietojärjestelmämuutoksia, henkilöresurssi- ja materiaalisäyksiä sekä henkilöstön koulutusta. Kustannukset on tarkoitus kattaa osittain EU-rahoituksella. Kansallisesta rahoituksesta päätetään julkisen talouden suunnitelman (JTS) ja valtion talousarvion valmistelun yhteydessä. ETIAS-järjestelmän käyttöönotto voi aiheuttaa taloudellisia vaikutuksia myös liikenteenharjoittajille.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Kansallinen täytäntöönpano

Rajanylitystietojärjestelmästä (EES) ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmästä (ETIAS) annettujen asetusten edellyttämien säädösmuutosten valmistelu (SM040:00/2019, RVL Dno-2019-1408)

Tavoite: Hankkeen tehtävänä on valmistella EES- ja ETIAS-asetusten edellyttämät säädösmuutokset.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 1.11.2019–30.6.2022. Tavoitteena on, että hallituksen esitys annetaan eduskunnalle viikolla 37 syysistuntokaudella 2021. Säädösmuutosten on tarkoitus tulla voimaan samanaikaisesti, kun EES- ja ETIAS-järjestelmät otetaan komission päätöksellä käyttöön.

Organisointi: Hankkeen perusvalmistelua varten on perustettu työryhmä, jossa ovat edustettuina sisäministeriön rajavartio-osasto, poliisiosasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, valtiovarainministeriö, Poliisihallitus, keskusrikospoliisi, suojelupoliisi, Maahanmuuttovirasto ja Tulli. Hankkeen sihteeristöön on nimetty jäsenet sisäministeriön rajavartio-osastolta, poliisiosastolta, maahanmuutto-osastolta, valtiovarainministeriöstä ja suojelupoliisista. Sihteeristö vastaa hankkeen jatkovalmistelusta virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Keskeiset sidosryhmät ovat hankkeen työryhmän ja sihteeristön jäseninä. Työryhmän on lisäksi kuultava oikeusministeriötä ja Oikeusrekisterikeskusta. Työryhmä kuulee tarpeen mukaan myös muita asiantuntijoita. Hallituksen esityksen luonnoksesta järjestetään kirjallinen lausuntokierros. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa. Suurin osa EES- ja ETIAS-järjestelmien käyttöönottoon liittyvistä taloudellisista vaikutuksista aiheutuu suoraan EES- ja ETIAS-asetuksiin sisältyvästä sääntelystä. Kansalliset lainsäädäntömuutokset aiheuttavat taloudellisia vaikutuksia erityisesti Rajavartiolaitoksessa, poliisihallinnossa, maahanmuuttohallinnossa ja Tullissa. Lainsäädäntömuutosten taloudelliset vaikutukset liittyvät muun muassa EES- ja ETIAS-järjestelmien kansallisten yhteispisteiden järjestelyihin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelman osio 3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 2–4 (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan; Maahanmuutto on hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävä).

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: sisäministeriön poliisiosasto, maahanmuutto-osasto ja kansallisen turvallisuuden yksikkö, ulkoministeriö, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö

Yhteyshenkilöt: lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, p. 0295 41608.

Kolmansien maiden kansalaisten seulonta

EU-säädöksen valmistelu

1) Seulonta-asetus

Euroopan komissio antoi osana uutta muuttoliike- ja turvapaikkasopimusta (pakti) 23.9.2020 asetusehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi kolmansien maiden kansalaisia ulkorajoilla koskevan seulonnan käyttöönotosta (seulonta-asetus) (COM (2020) 612).

Seulontasäädöksen tavoitteena on hallita nykyistä paremmin eri perustein tapahtuvaa maahantuloa. Seulonnessa selvitetään ja tallennetaan maahantuloon liittyvät seikat, jotta

seulonnan päätyttyä on olemassa perusteet tehdä päätöksiä henkilöä koskevista jatkotoimista, esimerkiksi ohjaamisesta turvapaikka-, rikos- tai palautusprosesseihin.

Seulonnan tärkein tavoite on jo ensimmäisessä viranomaiskontaktissa määrittää kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyys ja tallentaa heitä koskevat tiedot ja biometriset tunnisteet yhteiseen eurooppalaiseen rekisteriin, Eurodac-järjestelmään. Seulonnassa pyritään lisäksi selvittämään, onko henkilö aikaisemmin oleskellut Schengen-alueella, onko hän haavoittuvassa asemassa tai liittyykö maahantuloon ihmissalakuljetusta, aiheutuuko henkilöstä mahdollista riskiä kansanterveydelle tai sisäiselle turvallisuudelle sekä alustavasti mahdollisen kansainvälisen suojelun perusteet.

Komission asettamien tavoitteiden saavuttaminen edellyttää, että toimenpiteiden kohteena olevat henkilöt ovat jatkuvasti viranomaisten tavoitettavissa, eivätkä he voi omaehtoisesti välttää viranomaiskontaktia tai kadota prosessista. Säädösehdotuksen mukaan kolmansien maiden kansalaiset eivät saa liikkua vapaasti seulontamenettelyn aikana, koska heidän maahantuloedellytyksiään selvitetään, eivätkä he ole vielä saaneet lupaa saapua maahan.

Säädösehdotuksessa edellytetään, että valtio perustaa riippumattoman valvontaelimen, joka osaltaan varmistaa, että henkilöiden perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat menettelyn aikana.

Ehdotusta käsiteltiin ensimmäisen kerran neuvostossa 19.10.2020 ja sen käsittelyä on jatkettu rajat-työryhmässä neuvoston kannan muodostamiseksi.

Eduskunnan informointi: U 60/2020 vp, 12.11.2020.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Voimassa olevassa kansallisessa lainsäädännössä ei tunnisteta komission esityksen mukaista seulontamenettelyä. Hyväksytyksi tullessaan asetus tulisi aiheuttamaan päivitystarpeita erityisesti ulkomaalaislakiin, mutta myös rajavartiolaitokseen ja poliisilakiin. Keskeistä olisi säätää kansallisesti tarvittavista toimivaltuuksista Rajavartiolaitokselle, poliisille ja maahanmuuttoviranomaiselle seulontamenettelyä varten, sisältäen mahdollisuuden estää menettelystä poistuminen, kunnes seulonta on suoritettu. Lisäksi on arvioitava toimivaltaisten viranomaisten henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muutostarpeet.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuu myös oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: rajaturvallisuusasiantuntija Jani Järäinen, p. 0295 421 134.

2) Seulontaan liittyvän pääsyn edellytykset

Seulonta-asetusehdotuksessa (COM (2020) 612) esitetään määrätyille viranomaisille oikeutta suorittaa turvallisuustarkastus kolmannen maan kansalaiselle ja sen yhteydessä tarkastaa kolmansien maiden kansalaisia koskevat rekisteritiedot rajanylitystietojärjestelmästä (EES), Euroopan matkustustieto- ja lupajärjestelmästä (ETIAS), viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja kolmansien maiden kansalaisia koskevasta eurooppalaisesta rikosrekisteritietojärjestelmästä (ECRIS-TCN).

Koska pääsy EES-, ETIAS-, VIS- ja ECRIS-TCN-tietojärjestelmiin on välttämätöntä seulonnan suorittamiseen nimetyille viranomaisille, seulonta-asetuksella muutettaisiin VIS-, EES- ja ETIAS-järjestelmien perustamisasetuksia. Kaikilla kyseisillä asetuksilla kehitetään Schengenin rajasäännöstöä, ja tämä koskee myös ehdotettua seulonta-asetusta kokonaisuudessaan.

Koska ECRIS-TCN-järjestelmän perustamisesta annetulla asetuksella (EU) 2019/816 ei kehitetä Schengenin rajasäännöstöä, sen muuttamista ei voitu sisällyttää osaksi ehdotettua seulonta-asetusta unionin erilaisesta oikeusperustasta johtuen. Sen vuoksi asetusta (EU) 2019/816 on tarpeen muuttaa muista erillään, jotta voidaan säätää käyttöoikeuksista ehdotettua seulonta-asetusta silmällä pitäen.

Ehdotetussa seulonta-asetuksessa säädetään muutoksista asetukseen (EU) 2019/817 (rajoja ja viisumipolitiikka koskevien tietojärjestelmien yhteentoimivuus), jota sovelletaan EES-, VIS- ja ETIAS-järjestelmiin. ECRIS-TCN:ään ja Eurodaciin sovellettavan asetuksen (EU) 2019/818 muuttaminen ei sisällynyt ehdotettuun seulonta-asetukseen. Tästä seuraa, että myös asetusta (EU) 2019/818 on muutettava, jotta nimetyille viranomaisille voidaan antaa pääsy kaikkiin yhteiseen henkilöllisyystietovarantoon tallennettuihin tietoihin seulonnan yhteydessä.

Ehdotusta tullaan käsittelemään Rajat-työryhmässä neuvoston kannan muodostamiseksi.

Eduskunnan informointi: U-kirje eduskunnan informoimiseksi annetaan 19.4.2021 mennessä.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: On arvioitava toimivaltaisten viranomaisten henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten muutostarpeet.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston, maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuu myös oikeusministeriö

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö.

Yhteyshenkilö: rajaturvallisuusasiantuntija Jani Järäinen, p. 0295 421 134.

Sisärajalvalvonnan toteuttamista koskeva Schengenin rajasäännöstenmuutosehdotus

EU-säädöksen valmistelu

Euroopan komissio antoi 27.9.2017 Schengenin rajasäännösten (EU) N:o 2016/399 muutosehdotuksen, joka koskee sisärajalvalvonnan toteuttamista (COM (2017) 571).

Sisärajoilla tapahtuvaa valvontaa on voitu aiemminkin käyttää tilanteissa, joissa yleinen turvallisuus vaarantuu tai vakavat puutteet ulkorajavalvonnassa vaarantavat vapaan liikkuuuden alueen toiminnan. Nykyisessä tilanteessa esiin nousseet uhkat, kuten esimerkiksi terrorismi, ovat osoittautuneet pitkäkestoisemmiksi tilanteiksi kuin aiemmin arvioitiin. Komission ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa entistä pitkäkestoisempi valvonta sisärajoilla, mikäli yleiseen järjestykseen tai sisäiseen turvallisuuteen kohdistuu vakavaa uhkaa. Voimassa olevan lainsäädännön mukaan valvontaa voidaan tehdä tällä perusteella enintään noin 8 kuukautta. Komissio on ehdottanut uudeksi maksimi-ajaksi 3 vuotta ja 2 kuukautta. Pidentyneen valvonta-ajan vastapainoksi lisättäisiin päätöksen perustelujen läpinäkyvyyttä sekä liitettäisiin haitallisten vaikutusten kohteeksi joutuvat EU-maat tiiviimmin osaksi keskusteluprosessia, jolla pyritään minimoimaan valvonnan haittavaikutukset.

Ehdotuksesta käytiin ensimmäinen poliittinen keskustelu neuvostossa 13.10.2017 ja käsittely on aloitettu Rajat-työryhmässä 26.10.2017. Neuvoston neuvottelumandaatti hyväksyttiin 19.6.2018 ja Euroopan parlamentti on äänestänyt kannastaan syys-lokakuussa 2018, mutta asetusta koskevia trilogi-neuvotteluita ei ole käynnissä. Euroopan parlamentti päätti ensimmäisen käsittelyn keväällä 2019.

Komissio julkaisi 23.9.2020 osana EU:n uutta muuttoliikepolitiikkaa tiedonannon, joka sisälsi suunnitelman Schengenin kehittämiseksi. Suunnitelman mukaan komissio on vetämässä aiemman rajasäännöstöä koskevan esityksensä (COM (2017) 571) pois ja antamassa uuden esityksen Schengenin rajasäännöstöstä ja Schengenin arviointi- ja monitorointimekanismista toukokuussa 2021.

Eduskunnan informointi: U 61/2017 vp, 2.11.2017.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Alustavan arvion mukaan ehdotukseen ei liity kansallisen lainsäädännön tarpeita tai taloudellisia vaikutuksia.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan rajavartio-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuu myös oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: yksikön päällikkö Matti Pitkäniitty, p. 0295 421 133.

4.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet

4.2.1 Kansalliset hankkeet

Covid-19-pandemian aikana havaitut lainsäädännön muutostarpeet

Tavoite: Arvioidaan covid-19-pandemiasta saatujen kokemusten perusteella lainsäädännön toimivuutta yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa ja valmistellaan tarvittavat lainsäädännön muutokset.

Aikataulu: Hanke asetetaan keväällä 2021. Muu aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen aikana kuullaan asian kannalta keskeisiä ministeriöitä, viranomaisia ja muita tahoja. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan valmistelun aikana yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Hanke tukee konsernistrategian tavoitteita 2 ja 3 (Ihmiset, ympäristö ja omaisuus ovat turvassa; Kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan).

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto, valtiovarainministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, ulkoministeriö.

Yhteyshenkilöt: lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, p. 0295 421608

Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen

Tavoite: Tehdään asetukseen lentoliikenteen rajanylityspaikkoja koskevat välttämättömät muutokset. Samalla selvitetään asetuksen muut muutostarpeet.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen aikana kuullaan sisäministeriön poliisiosastoa, muuta poliisihallintoa, valtiovarainministeriötä, Tullia, liikenne- ja viestintäministeriötä ja asianomaisia kuntia. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Asetukseen tehdään välttämättömät muutokset, jotka johtuvat toteutuneista lentopaikkojen muutoksista. Muutokset ovat luonteeltaan teknisiä. Muut mahdolliset muutokset arvioidaan valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilöt: lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, p. 0295 421608

Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Sisäministeriön asetus Rajavartiolaitoksen suoritteiden maksuista on voimassa vuoden 2021 loppuun. Asetusta tulee muuttaa niin, että se on voimassa vuosille 2022–2023.

Aikataulu: Hanke asetetaan syyskuussa 2021. Lausuntokierros lokakuussa 2021. Asetus annetaan joulukuussa 2021. Asetusmuutokset tulevat voimaan 1.1.2022 lukien.

Organisointi: Hanketta varten on asetettu SM/RO sisäinen työryhmä, joka valmistelelee asetusmuutokset virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: konsultoidaan SM/PO yhteisten maksujen määrien suhteen. Normaali viestintä säännösten voimaantulosta.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Yhteistyö osastojen välillä (SM/poliisiosasto)

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto.

Yhteyshenkilö: rajavartioylitarkastaja Pertti Normia, p. 0295 421 607

Rajavartiolaitoksen antaman koulutuksen kustannusten korvaamista koskeva sisäministeriön asetus

Tavoite: Asetuksen säännöksiin on tarpeen tehdä muutoksia mm. palvelusitoumuksesta johtuvan korvausvelvollisuuden määräytymisen perusrakenteen yhdenmukaistamiseksi ja korvausvelvollisuuden määrien päivittämiseksi.

Aikataulu: Aikataulu tarkentuu myöhemmin.

Organisointi: Valmistellaan virkatyönä.

Osallisuus ja viestintä: Asetusluonnoksesta pyydetään lausunto Rajavartiolaitoksen henkilöstöjärjestöiltä. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: ei

Suhde SM:n konsernistrategiaan: ei

Suhde talousarvioon: ei

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilöt: ylitarkastaja Pertti Ojutkangas, p. 0295 421 342.

4.2.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet

Schengenin rajasäännösten muutosehdotus

EU-säädöksen valmistelu

Komission julkaisi 23.9.2020 osana EU:n uutta muuttoliikepolitiikkaa tiedonannon, joka sisälsi suunnitelman Schengenin kehittämiseksi. Tiedonannossaan komissio ilmoitti julkaisevansa Schengenin tulevaisuutta koskevan strategian toukokuussa 2021. Samassa yhteydessä on tarkoitus antaa sisärajavaltontaa koskeva Schengenin rajasäännöstä koskeva muutosehdotus. Uuteen esitykseen liittyen komissio on vetämässä aiemman rajasäännöstä koskevan esityksensä (COM (2017) 571) pois.

Eduskunnan informointi: Tapahtuu komission esityksen julkaisun jälkeen.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Vaikutukset voidaan arvioida vasta esityksen julkaisun jälkeen.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Asia valmistellaan tämän hetken suunnitelman mukaan rajavartiolaitos-osastolla, jonka edustajat osallistuvat neuvoston työryhmätyöskentelyyn. Asiaa valmistellaan yhteistyössä poliisiosaston ja maahanmuutto-osaston kanssa. Valmisteluun osallistuvat tarvittaessa asiaan liittyvät ministeriöt, kuten oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Liittyykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja maahanmuutto-osasto, oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilö: rajaturvallisuusasiantuntija Jani Järäinen, p. 0295 421 134.

[Schengenin arviointi- ja monitorointimekanismin liittyvän asetuksen muutosehdotus; SM/KVY]

4.3 Vuosina 2022–2024 käynnistyvät hankkeet

4.3.1 Kansalliset hankkeet

Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttaminen

Tavoite: Tehdään asetukseen Parikkalan rajanylityspaikan avaamisen edellyttämät muutokset.

Aikataulu: Täsmentyy myöhemmin.

Organisointi: Päätetään myöhemmin.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, valtiovarainministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö.

Yhteyshenkilö: lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus, p. 0295 421608

Rajavartiolaitoksen tilaa ja aluetta koskevista liikkumisrajoituksista ja -kielloista annetun sisäministeriön asetuksen muuttaminen

Tavoite: Rajavartiolaitoksen liikkumiskieltoalueita muutetaan mahdollisten raja- ja merivartioasemien sijaintipaikkamuutosten vuoksi.

Aikataulu: Hanke asetetaan vuonna 2021.

Organisointi: Vastuuvalmistelijan virkatyönä.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: ei

Yhteyshenkilö: lainsäädäntöneuvos Jaana Heikkinen, p. 0295 421 603.

5 Kansallisen turvallisuuden yksikkö

5.1 Käynnissä olevat hankkeet

5.1.1 Kansalliset hankkeet

Hallituksen esitys laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Tavoite: Suojelupoliisin siviili- ja poliisivirkojen täyttämässä mahdollistetaan avoimen menettelyn lisäksi poikkeuksellisesti ei-julkinen menettely niissä Suojelupoliisin tehtävissä, joissa siihen on asian luonteesta johtuva perusteltu tarve.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 22.10.2020–30.11.2021. Hallituksen esityksen arvioitu antoajankohta syysistunto-kausi 2021.

Organisointi: Hanke valmistellaan virkatyönä sisäministeriössä. Vastuuvalmistelija on kansallisen turvallisuuden yksiköstä ja muuta valmistelijat sisäministeriön poliisiosastola ja hallinto- ja kehittämisosastolta. Hankkeeseen osallistuvat suojelupoliisin ja Poliisihallituksen edustajat.

Osallisuus ja viestintä: Kirjallinen lausuntokierros kesä-elokuussa 2021. Normaali säädös-hankkeen viestintä.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Toteutetaan hankkeen aikana.

Suhde hallitusohjelmaan: Pääministeri Marinin hallitusohjelman mukaan uuden tiedus-telulainsäädännön tehokas ja asianmukainen soveltaminen varmistetaan

Suhde SM:n konsernistrategiaan: kansallisen turvallisuuden uhat torjutaan

Suhde talousarvioon: ei ole

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Kyllä, sisäministeriön poliisiosasto ja hallinto- ja kehittämisosasto sekä valtiovarainministeriö.

Yhteyshenkilöt: hallitusneuvos Johanna Hakala puh. 0295 488 452 ja säädösvalmistelua-vustaja Niina Koivunen puh. 0295 488 281.

5.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet

Euroopan komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä (COM (2020) 829 final)

Keskeinen sisältö: Komissio julkaisi 16.12.2020 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä (COM (2020) 829 final). Ehdotus on osin uutta sääntelyä unionin tasolla. Direktiiviluonnoksen kantavina teemoina ovat ymmärrys uhka- ja häiriöspektrin laajuudesta ja sen tuottama tarve siirtyä fyysisistä suojaustoimista yhteiskunnan häiriöttömän toiminnan varmistamiseen, eli kriisinkestävyyteen. Direktiiviehdotukseen viitataan lyhenteellä CER-direktiivi (Critical Entities Resilience Directive). CER-direktiivin päätarkoituksena on sisämarkkinoiden toiminnan takaaminen kriittisten palvelujen osalta direktiivin soveltamisalalla. Ehdotuksen tarkoituksena on parantaa Euroopan unionin (EU) kannalta välttämättömien palvelujen häiriönsietokykyä sekä ylläpitää yhteiskunnan elintärkeitä ja taloudellisia toimintoja määrittäen tietyt kriittiset sektorit, jotka tarjoavat tällaisia palveluja.

CER-direktiiviehdotuksen soveltamisala koskee kymmentä sektoria, kattaen liikenteen, energian, pankit, finanssimarkkinat, terveyden, vesi- ja jätevesihuollon, digitaalisen infrastruktuurin, julkishallinnon ja avaruuden.

Eduskunnan informointi: Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä annettu 28.1.2021 (U 71/2020 vp).

Organisointi: Kansallinen toimeenpano ja lainsäädäntömuutokset arvioidaan erikseen yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Liittyy sisäministeriön pelastusosaston ja valtioneuvostossa usean eri ministeriön toimialaan.

Yhteyshenkilö: neuvotteleva virkamies Eero Kytömaa puh. 0295 488 280.

5.2 Vuonna 2021 käynnistyvät hankkeet

Sisäministeriön asetus suojelupoliisin maksullisista suoritteista vuodelle 2022

Tavoite: Suojelupoliisin suoritteiden maksullisuudesta säädetään sisäministeriön asetuksella, joka annetaan määräajaksi. Nykyinen asetus on voimassa 1.1.2021–31.12.2021. Asetus pyritään antamaan kerran vuodessa siten, että se on voimassa seuraavan kalenterivuoden.

Aikataulu: Asetus annetaan ainakin toistaiseksi kalenterivuositain siten, että asetus tulee voimaan 1.1. kunakin vuonna. Tarvittaessa asetukseen tehdään muutoksia vuoden aikana esimerkiksi lainmuutosten voimaantulon johdosta.

Organisointi: Asetus valmistellaan virkатыönä yhteistyössä suojelupoliisin kanssa.

Osallisuus ja viestintä: Tarvittaessa kuullaan valtiovarainministeriön ja muiden tahojen asiantuntijoita. Asetus lähetetään lausunnolle valtiovarainministeriöön. Kirjallinen lausuntokierros loka-marraskuussa 2021.

Suhde talousarvioon: Kyllä.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto ja hallinto- ja kehittämisosasto.

Yhteyshenkilöt: hallitusneuvos Johanna Hakala, puh. 0295 488 452

6 Ministeriön kansainvälisten asioiden yksikkö

6.1 Käynnissä olevat hankkeet

6.1.1 Kansalliset hankkeet

Nimitettävien asiantuntijoiden rekrytointia koskevan sääntelyn tarkistaminen

Tavoite: Tarkistetaan siviilikriisinhallintalain mukaisesti ulkomaille nimitettävien asiantuntijoiden rekrytointia koskeva sääntely ja tehdään esitys tarvittavista lainsäädäntömuutoksista.

Aikataulu: Hankkeen toimikausi on 15.1.2020–31.5.2021. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2021. Esitysluonnos on lausuntokierroksella 18.2.–17.3.2021.

Organisointi: Hanketta varten asetettiin poikkihallinnollinen työryhmä.

Osallisuus ja viestintä: Kirjallinen lausuntokierros. Tavanomainen hanketiedotus.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaihtoehtoja ja vaikutuksia on arvioitu hankkeen aikana. Vaikutukset kohdistuvat Kriisinhallintakeskuksen rekrytointitoimintaan ja siviilikriisinhallinnan palvelussuhteeseen hakeviin.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen toimintasuunnitelmaan sekä hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hallitusohjelma 76. Marin: Suomi kokoaan suurempi maailmalla

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Ei.

Suhde talousarvioon: Ei.

Liittyykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan: Sisäministeriön poliisiosasto, rajavartio-osasto ja pelastusosasto sekä ulkoministeriö ja Kriisinhallintakeskus.

Yhteyshenkilöt: Johtava asiantuntija Tapio Puurunen, p. 0295 488 254.

6.1.2 Eu-säädöshankkeet ja niiden kansalliset täytäntöönpanohankkeet

Euroopan unionin sisäasioiden rahastoja koskeva lainsäädäntöhanke ohjelmakaudelle 2021-2027

Kansallisen hankkeen taustalla ovat seuraavat EU-säädösehdotukset:

- (1) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi turvapaikka- ja maahanmuuttorahaston perustamisesta, KOM(2018) 471 lopullinen;
- (2) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi sisäisen turvallisuuden rahaston perustamisesta, KOM(2018) 472 lopullinen;
- (3) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineen perustamisesta yhdenmetyt rajaturvallisuuden rahaston osaksi, KOM(2018) 473 lopullinen;
- (4) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yleisistä säännöksistä ja rahoitussäännöistä Euroopan aluekehitysrahastolle, Euroopan sosiaalirahasto plussalle, koheesiorahastolle, Euroopan meri- ja kalatalousrahastolle sekä rahoitussäännöistä turvapaikka- ja maahanmuuttorahastolle, sisäisen turvallisuuden rahastolle ja raja-turvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineelle, KOM(2018) 357 lopullinen.

EU-säädösten valmistelu

EU:n uuden rahoituskehityksen valmistelussa tullaan uudistamaan nykyisiä oikeus- ja sisäasioiden rahoitusohjelmia. Oikeus- ja sisäasiat ovat yksi EU:n nopeimmin kehittyviä toimialueita mm. viime vuosina tapahtuneiden turvapaikanhakijoiden määrän kasvun ja Euroopassa tapahtuneiden terroritekojen vuoksi. Komission uutta rahoituskehystä koskevassa tiedonannossa ja näissä asetusehdotuksissa nämä haasteet on huomioitu.

Eduskunnan informointi: Eduskuntaa on informoitu asiassa U 81/2018 vp. kirjelmällä 23.8.2018. Eduskuntaa on informoitu U-jatkokirjelmällä 8.10.2020 sisäasioiden EU-rahoitusvälineiden neuvottelutilanteesta.

Vaikutukset kansalliseen lainsäädäntöön ja taloudelliset vaikutukset: Asetukset ovat suoraan sovellettavaa oikeutta unionin jäsenvaltioissa. EU:n sisäasioiden rahastojen ohjelmakausi 2021–2027 edellyttää uutta kansallista lakia ja valtioneuvoston asetusta.

Komissio esittää sisäasioiden rahastojen kokonaisbudjetiksi yhteensä 16,02 mrd. euroa vuosille 2021–2027. Turvapaikka- ja maahanmuuttorahastosta vahvistetaan yhteistä eurooppalaista turvapaikkajärjestelmää, tuetaan laillista maahanmuuttoa sekä alkuvaiheen

kotoutumistoimia ja ehkäistään laitonta maahanmuuttoa toimivin paluujärjestelmin sekä edistämällä yhteistyötä kolmansien maiden kanssa. Turvapaikka- ja maahanmuuttorahastolle esitetään 8,70 miljardin euron määrärahoja vuosiksi 2021–2027. Sisäisen turvallisuuden rahastosta osoitetaan rahoitustukea sisäisen turvallisuuden alan aloitteisiin. Sisäisen turvallisuuden rahastolle ehdotetaan 1,70 miljardin euron määrärahoja vuosiksi 2021–2027. Rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälineestä tuetaan yhdenmisen rajavalvontajärjestelmän toimeenpanoa sekä yhteistä viisumipolitiikkaa. Rahoitusvälineelle ehdotetaan 5,61 miljardin euron määrärahoja vuosiksi 2021–2027. Ilmoitetut summat ovat kiinteitä vuoden 2018 hintoja.

Sisäasioiden rahastojen rahoitus tulisi ehdotuksen mukaan vähintään kaksinkertaistumaan rahoituskehyskaudesta (2014–2020), kokonaisrahoituksen suhteellisen osuuden EU:n budjetista kasvaessa noin yhdestä noin kahteen prosenttiin. Komission esityksessä ei ole ilmoitettu jäsenvaltiokohtaisia saantoja. Tämän hetkisen tiedon mukaan, jäsenvaltiokohtaiset saannot julkaistaisiin huhtikuussa 2021. Hankkeita ja toimintoja rahoitettaessa avustusta saavien tahojen tulee pääsääntöisesti varautua kansalliseen rahoitukseen. Kansalliseen talousarvioon liittyvät seikat käsitellään ja niihin otetaan kantaa kansallisessa JTS- ja talousarvioprosessissa. Toimenpiteiden edellyttämä kansallinen rahoitus viranomaistoimijoiden osalta toteutetaan valtiontalouden kehysten puitteissa tarvittaessa kohdentamalla määrärahoja uudelleen.

Ehdotus toisi muutoksia myös mm. arvonlisäverollisuuteen, jäsenvaltioiden tarkastusveloitteisiin sekä komission ja jäsenvaltion sähköiseen tiedonvaihtoon. Näillä kaikilla voi olla vaikutusta valtion talousarvioon. Esityksen vaikutusten selvitystä jatketaan.

Taloudelliset vaikutukset täsmentyvät osana rahoituskehysneuvottelujen kokonaisuutta, ja lopputulos selviää vasta neuvottelujen päättyessä.

Organisointi, resurssit EU-valmistelussa: Sisäministeriö vastaa 1-3 kohtien asetusten valmistelusta. EU-valmistelu tehdään virkatyönä olemassa olevilla resursseilla.

Työ- ja elinkeinoministeriö vastaa kohdan 4 valmistelusta.

Liittykö muiden osastojen ja muiden ministeriöiden toimialaan: Hanke liittyy sisäministeriön rajavartiolaitos-osaston, maahanmuutto-osaston ja poliisiosaston toimialaan. Avustuksensaajanäkökulmasta hanke liittyy myös etenkin ulkoministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan.

Kansallinen täytäntöönpano

Hankkeen nimi: EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 sisäasioiden rahastoja koskeva lainsäädäntöhanke (SM021:00/2019, SMDno-2019–572)

Tavoite: Hankkeessa valmistellaan EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 sisäasioiden rahastoja. Rahoitusohjelmakaudelle 2021–2027 tullaan perustamaan sisäasioiden alalle kolme rahastoa, turvapaikka- ja maahanmuuttorahasto, sisäisen turvallisuuden rahasto ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusväline osana yhdennetyn rajaturvallisuuden rahastoa.

Työryhmän tehtävänä on valmistella hallituksen esityksen muotoon ehdotus sisäasioiden rahastoja koskevaksi laiksi sekä ehdotus valtioneuvoston asetukseksi. Työryhmä ottaa myös kantaa siirtymäsäännöksiin koskien nykyistä ohjelmakautta.

Työn lähtökohdina ovat edellä mainitut EU-asetusehdotukset ja nykyistä ohjelmakautta koskeva kansallinen lainsäädäntö. Hankkeen aikana tulee selvittää ja tämän perusteella tehdä perustellut ehdotukset erityisesti seuraavista asiakokonaisuuksista:

- rahastoista vastaavien kansallisten viranomaisten määrittely ja vastuunjako,
- rahastojen seurantakomiteoiden toimivalta ja kokoonpano,
- rahastoista myönnettävän rahoituksen tukikelpoisuusehdot,
- rahastojen ohjelmien kansallinen hallinnointi ja toimeenpano, ja
- rahastojen hallinnointiin osoitettavan teknisen avun käyttö ja hallinnointi.

Aikataulu: Hankkeen aikataulu on 3.6.2019–30.6.2021. Työryhmä valmistelee hallituksen esityksen muotoon ehdotuksen sisäasioiden rahastoja koskevaksi laiksi. Lisäksi työryhmä valmistelee ehdotuksen valtioneuvoston asetukseksi. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle viikolla 38 syysistuntokaudella 2021.

Organisointi: Sisäministeriö on asettanut työryhmän valmistelemaan sisäasioiden rahastoja koskevaa kansallista lainsäädäntöä EU-rahoitusohjelmakauden 2021–2027 kansallista toimeenpanoa varten. Työryhmässä ovat edustettuina ulkoministeriö, oikeusministeriö, sisäministeriön poliisiosasto, pelastusosasto, maahanmuutto-osasto, rajavartio-osasto, hallinto- ja kehittämisosasto, sisäisen tarkastuksen yksikkö, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Tulli, Poliisihallitus, Maahanmuuttovirasto sekä Etnisten suhteiden neuvottelukunta. Työryhmän puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme sihteeriä tulevat sisäministeriöstä.

Osallisuus ja viestintä: Hankkeen kannalta keskeiset sidosryhmät ovat seuraavat: avustuksensaajat (mm. sisäasianhallinnonalan toimijat, alueviranomaiset, kaupunki- ja kunta-toimijat, kolmas sektori, yksityiset toimijat), muut sidosryhmien edustajat, joita ovat edellä

mainittujen lisäksi muut ministeriöt ja muut EU-rahastot (mm. viranomaiset ja järjestöt), EU-toimijat Suomessa sekä media.

Sidosryhmien osallistuminen hankkeisiin ja sidosryhmien kuuleminen ja osallistaminen tehdään siten, että hankkeen kuluessa järjestetään kyselyitä (sidosryhmäkysely toteutettu syyskuussa 2019) sekä työpajoja (toteutettu 8.10.2019 ja 23.10.2019). Sisäministeriö tiedottaa säännöllisesti hankkeen etenemisestä ja EUSA-rahastojen nettisivuilla julkaistaan uutisia ja blogikirjoituksia hankkeen etenemisestä. Myös Twitteriä käytetään tiedotuskanavana. Hanketta valmisteleva työryhmä kuulee työn kuluessa asiantuntijoita ja lausuntokierros tullaan järjestämään keväällä 2020.

Vaihtoehtojen ja vaikutusten arviointi: Vaikutusten arviointi tehdään virkatyönä HE-valmistelun yhteydessä.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hanke liittyy hallitusohjelman kirjaukseen numero 121 ”Suomi kokoaan suurempi maailmalla”. EU:n turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka pohjautuvat EU-tason yhteisiin sääntöihin, yhteisesti sovittuun vastuunjakoon ja toimintaperiaatteisiin kuten korjattuun Dublin-järjestelmään sekä yhteistyöhön YK:n pakolaisjärjestön kanssa. Ihmisoikeusperustainen turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka pohjautuvat kansainvälisiin sopimuksiin, viranomaisyhteistyöhön, tehokkaaseen ulkorajavalvontaan ja asianmukaisiin, nopeisiin ja oikeusturvan kannalta laadukkaisiin turvapaikkaprosesseihin.

Suhde SM:n konsernistrategiaan: Tavoitteena on, että EU:n sisäasioiden rahastot tukevat tehokkaasti varautumista kansallisen turvallisuuden uhkiin mm. ulkorajavalvonnan ja sisäisen turvallisuuden osalta ja että EU:n sisäasioiden rahastot tukevat tehokkaasti hallittua ja yhteiskunnallisesti kestävästä maahanmuuttoa.

Suhde talousarvioon: Kyseessä on budjettilakiehdotus. Esitys liittyy valtion vuoden 2021 lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Liittykö muiden osastojen ja erillisyyksiköiden tai ministeriöiden toimialaan:

Hanke liittyy sisäministeriön rajavartio-osaston, maahanmuutto-osaston ja poliisiosaston toimialaan. Tuensaajanäkökulmasta hanke liittyy myös etenkin ulkoministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön toimialaan.

Yhteyshenkilöt: Nina Routti-Hietala, erityisasiantuntija, puh. +358 50 412 5061.

7 Muiden ministeriöiden säädöshankkeita, jotka sisäministeriön kannalta erityisen merkittäviä

Ihmiskauppananke

Vastuuministeriö: Sosiaali- ja terveysministeriö

Tavoite: Laaditaan erillinen laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, jossa muun muassa säädetään ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta. Sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin lisätään viittaukset ihmiskaupan uhreihin kuntapaikan omaavien ihmiskaupan uhrien aseman parantamiseksi. Samalla tehdään tarvittavat muutokset vastaanottolakiin ja selvitetään auttamisjärjestelmän käytännön toiminnan ohjauksen, suunnittelun ja valvonnan järjestäminen.

Organisointi: Lainsäädäntöhanke toteutetaan yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, sisäministeriön, oikeusministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön kesken. Sisäministeriöstä hankkeessa mukana maahanmuutto-osasto ja poliisiosasto.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman luku 3, alaluku 3.3 Turvallinen oikeusvaltio Suomi, sivut 76 ja 89.

Sivulla 76 kirjauksessa todetaan, että ihmiskaupan uhrin asemaa parannetaan itse ihmiskaupparikosprosessin etenemisestä riippumatta.

Sivun 89 ensimmäisessä kirjauksessa todetaan, että laaditaan laki ihmiskaupan uhrien auttamisesta, joka turvaa kuntien mahdollisuuden auttaa uhreja ja lisää sosiaali- ja terveydenhuoltolakeihin viittaukset ihmiskaupan uhreihin. Vastaanottolakia päivitetään niin, että kytkentä rikosprosessiin heikkenee kansainvälisten velvoitteiden edellyttämällä tavalla.

Sivun 89 toisessa kirjauksessa todetaan, että ihmiskaupan uhrien turvallisesta ja tuetusta asumispalvelusta säädetään ja huolehditaan EU-lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Toiminnan valvonta- ja ohjaustehtävä osoitetaan Terveysten ja hyvinvoinnin laitokselle.

Aikataulu: Hankkeen käynnistymisajankohdan arvio syksy 2020. Hanke on käynnistynyt kesällä 2020. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys eduskunnalle tämän hallituskauden aikana.

Yhteyshenkilöt: Lainsäädäntöjohtaja Riitta Koponen, puh. 029 5488 610, erityisasiantuntija Roope Jokinen, puh. 029 5488 362.

Turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen

(OM19:00/2019)

Vastuuministeriö: Oikeusministeriö

Tavoite: Ulkomaalaislain ja oikeusapulain sääntelyä muutettaisiin tavoitteena turvapaikanhakijoiden oikeusturvan vahvistaminen. Mahdollistettaisiin nykyistä kattavammin avustajan käyttö turvapaikkapuhuttelussa ja otettaisiin käyttöön tuntiperusteiset palkkiot avustajille. Otettaisiin käyttöön yleiset hallinto-oikeudelliset valitusajat

Organisointi: Valmistelu tehdään virkatyönä oikeusministeriössä yhteistyössä sisäministeriön kanssa.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman kirjaus 3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen; Tavoite 2 Toimivat oikeusprosessit ja oikeusturva s. 87 1. kpl.

Aikataulu: Hallituksen esitys laonsäädännön muutoksiksi on tarkoitus antaa eduskunnalle kevätestuntokaudella 2020 viikolla 8.

Yhteyshenkilöt: OM: hallitussihteeri Päivi Tiainen-Hyrkäs p. 0295150262, SM: lainsäädäntöneuvos Jorma Kantola p. 0295488215.

Opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen tulon ja jäämisen sujuvoittaminen

Tavoite: Hallitusohjelman kirjausten mukaan opiskelijoille myönnetään oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja valmistumisen jälkeinen oleskeluluvan voimassaoloaika pidennetään kahteen vuoteen mahdollistaen samalla oleskeluluvan voimassaolon aikana lyhytaikaisen työn vastaanotto.

Organisointi: Hankkeesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Kyllä

Yhteyshenkilö: TEM, maahanmuuttojohtaja Sonja Hämäläinen puh. 0295 047 112

Kausityöntekijöiden asemaa koskeva hanke

Tavoite: Hallitusohjelman kirjausten mukaan varmistetaan kausityöntekijöiden työperusteisten oleskelulupien riittävän nopea käsittely yritysten työvoimatarpeen turvaamiseksi ja parannetaan kausityöntekijöiden mahdollisuuksia vaihtaa työnantajaa.

Organisointi: Hankkeesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan: Kyllä

Yhteyshenkilö: TEM, maahanmuuttojohtaja Sonja Hämäläinen puh. 0295 047 112.

Työn perusteella haettavien oleskelulupien uudistaminen

Tavoite: Nopeutettu menettely (fast track), työnantajan roolin vahvistaminen prosessissa, sertifioidujen työnantajien malli, viranomaisten tiedonsaantioikeudet, lainsäädännöstä johtuvat prosessuaaliset hidasteet. Hallitusohjelman kirjausten mukaan varmistetaan työperusteisten oleskelulupien nopea ja sujuva käsittely.

Organisointi: Hankkeesta vastaa työ- ja elinkeinoministeriö.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntösuunnitelmaan: Kyllä

Yhteyshenkilö: TEM, maahanmuuttojohtaja Sonja Hämäläinen puh. 0295 047 112

Maankäyttö- ja rakennuslain kokonaisuudistus

(YM014:00/2018)

Vastuuministeriö: Ympäristöministeriö

Tavoite: Hankkeessa uudistetaan maankäyttö- ja rakennuslaki siten, että uudistuksessa otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelun ja rakentamisen tulevaisuuden haasteista, muuttuvasta toimintaympäristöstä sekä aluehallinnon rakenteiden muutoksista aiheutuvat kehittämistarpeet. Hankkeessa on tavoitteena mm. kehittää rakentamista koskevaa ohjausjärjestelmää kuten elinkaariajattelua, rakentamisen vastuukysymyksiä, rakennusvalvonnan järjestämistä ja rakentamisen lupajärjestelmää.

Organisointi: Hankkeelle on asetettu parlamentaarinen seurantaryhmä, valmistelusta vastaava työryhmä, jonka alla useita jaostoja, sekä laaja sidosryhmäfoorumi.

Suhde hallitusohjelmaan: Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus sisältyy hallitusohjelmaan.

Aikataulu: 24.4.2018–31.12.2021; HE loppuvuodesta 2021.

Yhteyshenkilöt: Sisäministeriön osalta neuvotteleva virkamies Kirsi Rajaniemi, p. 02954 88432 ja yli-insinööri Jaana Rajakko, p. 02954 88435.

Merenkulun ympäristönsuojelulain muuttaminen

Vastuuministeriö: Liikenne- ja viestintäministeriö

Tavoite: Säädetään mm. hallinnollisesta rikkipäästömaksusta.

Suhde hallitusohjelmaan: ei

Aikataulu: Hanke asetettu lokakuussa 2019, laki voimaan toukokuussa 2021.

Yhteyshenkilöt: rajavartiolylitarkastaja Pertti Normia, p. 0295 421 607

Alueiden kehittämistä ja rakennerahastoja koskevan lainsäädännön uudistaminen

Vastuuministeriö: Työ- ja elinkeinoministeriö

Tavoite: Hankkeessa valmistellaan hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi alueiden kehittämistä ja rakennerahastotoiminnan hallinnoinnista sekä alueiden kehittämistä ja rakennerahastohankkeiden rahoittamisesta kaudelle 2021–2027. Työ- ja elinkeinoministeriö alueiden kehittämisen koordinoinnista vastaavana ministeriönä valmistelee aluekehittämislakiin ja rahoituslakiin tarvittavat muutokset yhteistyössä eri ministeriöiden, valtion aluehallinnon, maakuntien liittojen, kaupunkien ja muiden alueiden kehittämisen kannalta merkittävien tahojen kanssa. Valmisteltava esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle keväätistuntokaudella 2020 ja säädökset tulisivat voimaan vuoden 2021 alussa.

Organisointi: Hanketta valmistelemaan on asetettu työryhmä.

Aikataulu: Työryhmä on asetettu lokakuun alussa 2019. Työryhmän toimikausi on vuoden 2020 loppuun. Lausuntokierros järjestetään keväällä 2020 ja hallituksen esitys annetaan keväätistuntokaudella 2020. Lakien on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021.

Yhteyshenkilöt: Sanna Virtanen, johtava asiantuntija, puh. +358 295 488 300.

Hanke digitaalisen henkilöllisyyden kehittämiseksi – sähköisen henkilökortin käyttöönotto

Vastuuministeriö: Valtiovarainministeriö

Tavoite: Hankkeen tavoitteena olisi suunnitella, toteuttaa ja ottaa käyttöön julkisiin palveluihin valtion uusi sähköisen tunnistuksen väline sekä sitä hyödyntävä mobiilisovellus henkilöllisyyden, lupien ja valtuuksien osoittamiseen käyntiasioinnissa. Käyntiasioinnissa käytettävää passiin tai henkilökorttiin perustuvaa tunnistusvälinettä nimitettäisiin mobiilihenkilökortiksi. Lupa- ja muut rekisteritiedot, kuten esimerkiksi ampuma-aseluvan tiedot, haettaisiin tarkastustilanteessa asianomaisesta rekisteristä ja haltijan tunnistamistiedot passi- ja henkilökorttirekisteristä tai muusta tunnistusrekisteristä, jolloin luvan, valtuuden tai etuuden osoittaminen nojautuisi aina luotettavaan tunnistusvälineeseen.

Uusi tunnistusväline olisi koko väestön saatavilla mobiilisovelluksena sekä sähköiseen että käyntiasiointiin tai fyysisenä tietokoneen USB-porttiin kiinnitettävänä laitteena pelkkään sähköiseen asiointiin syrjimättömästi henkilön iästä tai fyysisistä rajoitteista riippumatta.

Hanke edellyttäisi muutoksia muun muassa henkilökorttilakiin ja poliisin henkilötietolakiin.

Poliisin henkilötietolain kehityksessä pitäisi ottaa huomioon myös mahdolliset muut poliisin lupahallinnon mobiilipalveluita koskevat kehitystarpeet.

Aikataulu: Hanke on asetettu 8.10.2020. Hankkeen toimikausi on 8.10.2020–30.6.2023.

Organisointi: Edellyttää poikkihallinnollista koordinaointia valtioneuvostossa.

Suhde hallitusohjelmaan ja hallituksen lainsäädäntöohjelmaan: Hanke tukee hallitusohjelman kohtaa 3.4 Elinvoimainen Suomi. Kohdassa on esitetty tavoitteeksi muun muassa, että Suomi tunnetaan edelläkävijänä, jossa digitalisaation ja teknologisen kehityksen luomia mahdollisuuksia kehitetään ja otetaan käyttöön yli hallinto- ja toimialarajojen.

Yhteyshenkilöt: Aino Salmi, p. 0295 488 685, henkilökorttilain osalta Marja-Leena Härkönen, p. 0295 488 297 sekä poliisin henkilötietolain osalta Suvi Pato-Oja, p. 0295 488 379.

Julkisuuslain ajantasaistaminen

Vastuuministeriö: Oikeusministeriö

Tavoite: Voimassa olevaa julkisuussäätelyä ajantasaistetaan siten, että tavoitteena on nykyistä selkeämpi ja toimivampi lainsäädäntö, joka edistää yhteiskunnan avoimuutta ja vastaa nyky-yhteiskunnan vaatimuksia.

Organisointi: Lainsäädäntöhanke toteutetaan OM:n asettamassa työryhmässä, jossa ovat edustettuina kaikki ministeriöt ja järjestöjä sekä pysyvät asiantuntijat korkeimmasta hallinto-oikeudesta ja ylimmiltä laillisuusvalvojilta. Julkisuuslain soveltamisalan laajentamiseen liittyviä kysymyksiä selvittää alatyöryhmä. SM:n jäsen OM:n työryhmässä hallinto- ja kehittämisosastolta. Lainsäädäntöhanke on merkittävä koko SM:n hallinnonalan kannalta ja kaikki ministeriön osastot ja erilliset yksiköt osallistuvat valmisteluun.

Suhde hallitusohjelmaan: Hallitusohjelman luku 3, alaluku 3.3. Turvallinen oikeusvaltio Suomi, kohta 3.3.1 Oikeusvaltion kehittäminen (s.86) ja luku 4 Ohjaustavat, alaluku 4.5 Maailman paras julkinen hallinto (s.184)

Sivulla 86 kirjauksessa todetaan, että selvitetään tarve ajantasaistaa julkisuuslaki koskemaan asiakirjakohtaisuuden lisäksi tietoa laajemmin. Arvioidaan julkisuuslain soveltamisalan laajentamista koskemaan julkisen sektorin omistamia tai määräysvallassa olevia oikeushenkilöitä. Julkisuuslain noudattamista vahvistetaan tiukentamalla viranomaisten velvollisuutta julkisuuslain ja sitä koskevan oikeuskäytännön julkisuusmyönteiseen noudattamiseen sekä selvittämällä nykyistä selkeämmät seuraamukset lain rikkomisesta.

Sivulla 184 kirjauksessa todetaan, että hallitus syventää tietopolitiikan johtamista. Hallitus jatkaa määrätietoista julkisten tietovarantojen avaamista ja laaditaan niille hyödyntämistä helpottavat sitovat laatuksiteerit. Lisäksi julkisuuslain periaatteet ja vaatimus tietovarantojen avaamisesta ulotetaan koskemaan myös julkisomisteisia yhtiöitä.

Aikataulu: Työryhmän toimikausi on 22.1.2021–30.6.2023. Laillisuusvalvonnassa esiin nousseiden kiireellisten muutostarpeiden osalta lainsäädännön muutosehdotukset on valmisteltava erilliseksi hallituksen esitykseksi vuoden 2021 loppuun mennessä.

Yhteyshenkilöt: Hallintolakimies Tiina Mantere, puh. 0295 488292

8 Eduskunnalle annettavat selonteot ja selvitykset

Poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanon seuranta ja arviointi

Selonteon/selvityksen aihe: Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (616/2019) tuli voimaan 1.6.2019. Lailla kumottiin vuonna 2003 annettu samanniminen laki (761/2003). Uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli saattaa laki vastaamaan uuden tietosuojan yleislainsäädännön vaatimuksia. Lisäksi laissa on huomioitu poliisin toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset ja niistä aiheutuneet tiedonkäsittelytarpeet, jotka koskevat erityisesti henkilötietojen käsittelyä rikosten ennalta estämiseksi. Tavoitteena oli lisäksi selkeyttää ja yksinkertaistaa lain monimutkaiseksi muodostunut rakenne.

Lain rakenne ja sisältö uudistettiin hankkeessa kokonaisuudessaan. Laissa ei enää säädetä erikseen tietojen tallettamisesta ja käyttämisestä, vaan henkilötietojen käsittelytarkoituksista. Käsittelytarkoitukset on kytketty poliisin lakisääteisiin tehtäviin.

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Eduskunta edellyttää poliisin henkilötietolain uudistusta koskevassa vastauksessaan (EV 318/2018 vp — HE 242/2018 vp), että hallitus seuraa ja arvioi uuden poliisin henkilötietolainsäädännön toimeenpanoa kiinnittäen huomiota muun ohella uuden käyttötarkoituserusteisen sääntelyn toimivuuteen, henkilötietojen suojan toteutumiseen, vaikutuksiin poliisin ja muiden viranomaisten toimintaedellytyksiin sekä henkilötietojen käsittelyn valvontaan, ja laatii siitä seikkaperäisen selvityksen hallintovaliokunnalle.

Aikataulu: Selvitys hallintovaliokunnalle on laadittava vuoden 2021 loppuun mennessä.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Poliisiosasto vastaa selvityksen laatimisesta Poliisihallituksen ja sen alaisen hallinnon osalta. Kansallisen turvallisuuden yksikkö vastaa selvityksen laatimisesta suojelupoliisin osalta.

Yhteyshenkilöt: erityisasiantuntija Suvi Pato-Oja, p. 0295 488 379 (poliisiosasto), hallitusneuvos Johanna Hakala, p. 0295 488 452 (kansallisen turvallisuuden yksikkö).

Kirjallinen selvitys nuohoussääntelyn muuttumiseen liittyen

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: EV 110/2018 vp. Eduskunta edellyttää, että hallitus tarkkaan seuraa nuohousta koskevan lainsäädännön uudistamisen vaikutuksia erityisesti paloturvallisuuteen sekä nuohouspalvelujen saatavuuteen, laatuun ja hintaan. Uudistuksen toimeenpanosta on annettava kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä. Lisäksi eduskunta edellyttää hallituksen selvittävän, onko nuohousrekisterille jatkossa tarvetta sekä miten nuohouspalvelujen asiakas voi varmistaa, että palveluntarjoaja täyttää nuohoojan kelpoisuudelle asetetut vaatimukset.

Aikataulu: Uudistuksen toimeenpanosta on annettava kirjallinen selvitys eduskunnan hallintovaliokunnalle vuoden 2021 loppuun mennessä.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Pelastusosasto

Yhteyshenkilö: Yli-insinööri Jaana Rajakko, p. 02954 88435.

Kokonaisvaltainen seikkaperäinen selonteko tiedustelulainsäädännön toimivuudesta, tehokkuudesta ja tuloksellisuudesta, kehittämistarpeista, valvonnasta ja oikeusturvan toteutumisesta sekä muista asiakokonaisuuteen liittyvistä relevanteista seikoista

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Eduskunnan vastaus EV 291/2018 vp – HE 202/2017 vp, pääministeri Marinin hallitusohjelma

Aikataulu: vuoden 2021 loppuun mennessä

Osastot ja ministeriöt, joiden toimialaan liittyy: Sisäministeriön kansallisen turvallisuuden yksikkö sekä puolustusministeriö ja oikeusministeriö

Yhteyshenkilöt: Hallitusneuvos Johanna Hakala

Sisäisen turvallisuuden selonteko

SMDno-2019-1708

Mihin selonteon/selvityksen antaminen perustuu: Hallitusohjelmassa ”Osallistava ja osaava Suomi – sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta” ja hallituksen toimintasuunnitelmassa päätettiin kokonaisvaltaisen ja hallintorajat ylittävän sisäisen turvallisuuden selonteon laatimisesta vuoden 2021 loppuun mennessä.

Hallintovaliokunta edellytti lisäksi, että eduskunnalle tulee antaa vuoden 2021 loppuun mennessä uusi kokonaisvaltainen sisäisen turvallisuuden selonteko sisäisen turvallisuuden tilannekuvasta, uhkista ja tilasta, kansalaisten turvallisuuden tunteesta, sisäisen turvallisuuden viranomaisten suorituskyvystä ja toiminnan tuloksellisuudesta, toimintojen kehittämistarpeista ja haasteista sekä eri tehtävien asianmukaisen hoitamisen edellyttämistä kehittämistoimenpiteistä ja tehtäväperusteisesti pidemmän tähtäimen taloudellisista ja muista resurssitarpeista.

Aikataulu: Annetaan eduskunnalle kevätistuntokaudella 2021.

Osastot, joiden toimialaan liittyy: Kaikki ministeriön osastot ja yksiköt.

Yhteyshenkilöt: kehittämisjohtaja Harri Martikainen, p. 0295 488 512, ja hankkeen pääsihteeri, strategiapäällikkö Ari Evwaraye, p. 0295 488 373.

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Inrikesministeriet PB 26, 00023 Statsrådet

www.intermin.fi